

14 **Yiğit Bir Aslan**
Prof. Dr. İsmail GÜVENÇ

15 **Kardeşlik**
Prof. Dr. Ziya Burhanettin GÜVENÇ

16 **Yoksulluk ve Kardeşlik**
Ergün ATALAY

18 **Kardeşlik Emek İster...**
Mahmut ARSLAN

20 **Kardeş, Gardaş, Karındaş ve Kardeşlik**
Dr. Müh. İ. Ertan YÜYEK

22 **Sıradışı Kardeşlik ve Sağlığımız**
Dr. Mehmet SILAY

24 **Allah'ın Dergâhında Ruh Taşımaya
Lâayık Olan Herkes**
Orhan AYDIN

25 **İslam'ın Emrettiği Kardeşliği Anlamak**
Recep DUMANLI

26 **Kardeşimizi Tutup Kaldıralım,
Hayırla Yâd Olunmayı Hak Edelim**
Prof. Dr. Nesimi YAZICI

28 **Bağışta Kemal Noktası: İsar**
Prof. Dr. Mehmet ÖZDEMİR

30 **Kardeşliğin Düşmanı Tefrika
Bölgemizde Kol Geziyor**
Prof. Dr. Seyfettin ERŞAHİN

32 **Varlığı Sevgiyle Kuşatmanın Adı:
Kardeşlik**
Prof. Dr. Ali AKYILDIZ

34 **“Kardeşlik” Miadı Dolmayan
Bir Kavramdır**
Dr. Nazif ÖZTÜRK

36 **Kardeşlik Duygusu**
Sabri TANDOĞAN

38 **Engelli Hayatlara
Kardeşlik Duygusu ile Yaklaşmak**
Saime TOPTAN

39 **Kardeşlik Üzerine**
Veli SARITOPRAK

40 **İnsan İnsanın Kardeşidir**
Dr. İbrahim ATEŞ

43 **Cumhuriyeti Kuran ve
Koruyanlara Şükran**

45 **Âşûrâ Gününün Güzellikleri**

48 **10 Kasım'da 10 Hatim**

Kardeşlik Dorukta

Dr. İbrahim ATEŞ
YOYAV Genel Başkanı

Medine medeniyetinin mihverisi Hz. Peygamber (s.a.v.), kıvamı da Ensâr ile Muhâcirler arasında kurduğu kardeşlik bağıdır. Bu bağ, Mekke'nin fethinde ve Müslümanların elde ettikleri diğer zaferlerin gerçekleştirilmesinde müessir olan motivasyonun meydana gelmesinde muharrir motor niteliğindeki gücün kaynağı olmuştur.

Malum olduğu üzere Mekke'yi terk ederek Medine'ye hicret eden Müslümanlar; tamamen parasız pulsuz ve elleri boş olarak gelmişlerdi. Aralarında zengin ve servet sahibi olanlar vardı ama Mekke'yi gizlice terk ettikleri için yanlarında bir şey getirememişlerdi.

Her ne kadar Mekke'den gelen muhâcirler için Medine'nin yerli Müslümanları olan Ensâr'ın evleri birer misafirhane idiyse de, Muhâcirler kendi başlarına bir düzen kurmaları gerektiğini düşünüyorlardı. Muhâcir Müslümanlar, hayatlarını bağış ve hayırlarla sürdürmek istemiyorlardı. Kendi rızıklarını kazanmaya alışık insanlardı. Ama tamamen parasız pulsuz kaldıklarından ve bir hurma tanesine bile muhtaç olduklarından Hz. Peygamber (s.a.v.), onları Ensâr ile kardeş yapmayı düşündü. Ensâr'a hitap ederek: "Bunlar sizin kardeşlerinizdir." buyurdu. Muhâcir ve Ensâr'dan birer kişiyi çağırarak onlara: "İkiniz kardeş oldunuz" buyurdu. Onlar da artık hiçbir ayrılığı olmayan gerçek kardeşler oldular. Ensâr'dan olan Müslümanlar, kardeş oldukları Muhâcir Müslümanları yanlarına alarak evlerine gittiler, eşyalarını ve servetlerini göstererek: "Yarısı senin, yarısı da benim" dediler.

Bu örnek ve önemli uygulamadan da anlaşılacağı üzere insanî ilişkilerin iyileşmesinde ve gelişmesinde etken olan unsurların başında kardeşlik gelir. Onun olduğu yerde bolluk, bereket, barış ve başarı olur. Kin, kibir, fitne ve fesat gibi kötü hâl ve hasletlere yer olmaz. Çünkü kardeş kardeşine sevgi, şefkat ve merhametle muamele eder. Kardeş kardeşini kucaklar, korur, kollar ve kalkındırır. Kendisi için istediği iyilik ve güzelliği kardeşinden esirgemez.

"Sizden biriniz kendisi için sevdiğini mümin kardeşi için de sevmedikçe gerçek mümin olamaz." buyuran: "Müminler birbirlerini sevmeye, birbirlerine karşı sevgi ve merhamet göstermede tek bir beden gibidir. O bedenin bir organı acı çektiği zaman, bedenin diğer organları da yukusuzluk ve yüksek ateş çekerler." uyarısında bulunan

ve: "Müslüman, müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez, onu (zâlimlere de) teslim etmez. Kim din kardeşinin bir ihtiyacını giderirse Allah da onun ihtiyacını giderir. Kim bir müslümanın bir sıkıntısını giderirse, Allah da onun kıyamet sıkıntılarında birini giderir. Kim bir müslümanın (kusurunu) örterse, Allah da kıyamet günü onu(n bir kusurunu) örter." cümleleri ile de kardeşliğin gereklerini dile getiren sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) Müslümanların birbirlerine karşı takınmaları gereken tavırlarla, sahip olmaları icap eden kardeşlik duygusunun önemine dikkatimizi çekmiştir.

Bu gerçeğin bilincinde olan basîretli insanlar, kardeşlik anlayışını hayatlarına hâkim kılmışlardır. Bu cümleden olarak Başbakan Recep Tayyip Erdoğan 25.04.2007 tarihinde Abdullah Gül'ün Cumhurbaşkanlığına adaylığını açıklarken: "11. Cumhurbaşkanı adaylığı için yaptığım son değerlendirmeler, araştırmalar bir ismi ortaya çıkardı; o da değerli, bu hareketi beraber kurduğumuz Abdullah Gül kardeşimiz." 21.08.2014 tarihinde AK Parti Genel Başkan Adayı açıklama toplantısında da Ahmet Davutoğlu'nun adını duyururken: "27 Ağustos'ta AK Parti'nin Olağanüstü Genel Kuruluna, Genel Başkan Adayı olarak girecek arkadaşımız Dışişleri Bakanımız, Konya Milletvekili Ahmet Davutoğlu kardeşimizdir" demiştir.

28 Ağustos 2014 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Köşkü'nde yapılan devir teslim töreninde konuşan 11. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, halefi 12. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan hakkında: "Türk halkı tarafından Türkiye'nin 12. Cumhurbaşkanı seçilen Sayın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan değerli kardeşim ile 40 yılı aşan uzun bir geçmişe dayanan arkadaşlığımızı, dostluğumuzu ve çalışma beraberliğimizi sürdürmüştür." demiştir. 12. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan da selefi Abdullah Gül hakkında: "Türkiye Cumhuriyeti'nin 11. Cumhurbaşkanı, çok değerli Abdullah Gül kardeşim..." demiştir.

Bu sözler, geliş güzel söylenen sözler olmayıp, gönüllerde karar kılan derûnî ve samîmî sözlerdir.

Kalbî duyguları dile getiren bu sözler, semeresini verdi, kıvama gelen kardeşlik hisleri devam etti. Sadâkat ve samîmîyetle hizmete devam eden sahiplerini sâhib-i salâhiyet kılarak devletin başına geçirip Başbakan ve Cumhurbaşkanı makamına getirdi.

Barış İçin Kardeşlik Bağlarını Kuvvetlendirme

Bülent ARINÇ

Başbakan Yardımcısı

Her zamankinden daha fazla kardeşlik, birlik ve beraberlik duygusuna ihtiyaç duyulan bir dönemde yaşamaktayız.

İnsanlar yapısı gereği birbirleriyle etkileşim içindedirler. Bu durum gerek bireysel gerekse toplumsal olarak bir zorunluluktur. Bu etkileşim sonucunda toplumun diğer bireyleriyle olan iletişimi çok önemlidir. Bu iletişimi karşılıklı saygı ve sevgi çerçevesinde yürütebilirsek hem sağlıklı bireyler hem de sağlıklı toplumlar ortaya çıkacaktır. Bunun için toplumda kardeşlik ve dostluk bağları, birlik, beraberlik, barış ve huzurun hâkim olması arzu edilmektedir.

Bu nedenle tüm insanlar kardeşlik duygularının etkin olduğu, hoşgörü, saygı ve sevginin bulunduğu huzurlu bir toplum oluşturmaya ve bu toplumda yaşamaya özen gösterirler.

Kardeşliğe, birlik ve beraberliğe, sevgi ve saygıya önem veren, sahip çıkan ülkeler ekonomik, sosyal, kültürel, askeri ve diğer alanlarda başarılar kazanmışlar, kardeşlik duygularının bulunmadığı ve birlikte hareket etme kabiliyetini kaybeden toplumlar ve ülkeler ise tarihin derinliklerinde yok olmaktan kendilerini kurtarmamışlardır.

Kardeş denildiğinde genellikle aynı anneden ve babadan dünyaya gelen kişiler akla gelmektedir. Bu soy-sop kardeşliğinin dışında bir de aynı dine veya dünya görüşüne mensup olmayı ifade eden inanç kardeşliği söz konusudur. Bu kardeşlik de diğer bireylerle uyum içinde yaşamayı, karşılıklı sevgi ve saygıyı içinde barındırır.

İnanç bağıyla bir araya gelenler yeryüzünün neresinde yaşıyor olurlarsa olsunlar, hangi dili konuşuyor olurlarsa olsunlar, hangi topluma ve

millete mensup olurlarsa olsunlar veya hangi renge sahip olurlarsa olsunlar kelimenin tam anlamıyla birbirlerinin kardeşleridirler. Hz. Mevlana'nın söylediği gibi "Aynı dili konuşan değil, aynı duyguyu paylaşanlar anlaşabilirler".

Allah-ü T̄âlâ, inanan bütün müminlerin kardeş olduğunu beyan ediyor. İnanç kardeşliğinin kan kardeşliğinden de daha üstün, daha faziletli bir kardeşlik olduğunu vurguluyor. Onun için Allah-ü T̄âlâ, "Müminler ancak ve ancak kardeşler" diye buyurmaktadır.

Kardeşlik; belli istekler, belli değerler çevresinde buluşmak, bir gelecek etrafında kenetlenmek, insanlığın tamamının huzur ve barışı adına tek yürek halinde olmaktır.

Kardeş olmak sevinçte ve kederde beraber olmak, sevmek, saymak, güvenmek, merhamet etmek, yardımlaşmak ve dayanışmak demektir.

Kardeş olmak; kendi vatanına, ülkesine, onlarla birlikte tüm insanlığa, mazlumlara, mağdurlara ulaşmak, onlara el uzatmak, onlara kucak açabilmektir.

İslam'da kardeşlik inanç temeline oturtulduğu içindir ki, insanların arasını bozacak her türlü sunî ayrımlar yasaklanmıştır. Irk, soy, cins vs. türünden değerler yerine kendine, topluma ve insanlığa yönelik hizmet kriterleri ölçü alınmıştır.

Bu kriterler olmadan kardeşlik iddiasının bir anlamı olmaz. Kardeşlik bir hayat biçimidir. Dinde kardeşliğin en güzel örneğini İslam dininin yayılma döneminde Sevgili Peygamberimizle birlikte yaşayan seçkin sahabeler ortaya koymuşlardır. Muhacir-Ensar ilişkisi, kardeşliğin ne anlama geldiğini bizlere gösteren son derece mükemmel

bir örneklidir. Medineli Ensar, Mekkeli Muhacir kardeşlerinin nefislerini, kendi nefislerinden daha aziz tutmuşlar, onları hiçbir konuda yalnız ve yardımsız bırakmamışlardır.

Hükümetimiz de barışı ve kardeşliği güçlendirmek için çeşitli projeler uygulamakta, Türküyle, Kürdiyle, Arabıyla, Lazıyla, Boşnakıyla, Arnavutuyla, Romanyla, 77 milyon nüfusu ile tek millet olarak aralarındaki kardeşlik bağlarını güçlendirmek ve ülke genelinde barış, huzur ve sevginin hâkim olması için çalışmalar yapmaktadır.

Hükümetimiz özlediğimiz güçlü Türkiye hedefine kardeşlik, uzlaşma, dayanışma ve barışla ulaşabileceğinin farkındadır. Bu yönde çalışmalar yapmaktadır.

Bunun için ülkemizde bütün kardeşlerimizle dostluk, sevgi, dayanışma ve yardımlaşma bağlarını kuvvetlendirerek birbirlerimizi seveceğiz, sayacağız. Komşularımızla, dostlarımızla, akrabalarımızla en önemlisi de İslam coğrafyasındaki kardeşlerimizle sıkı bir dayanışma ve işbirliği içinde olacağız.

Bu duygular sebebiyle son yıllarda savaştan, zulümden, şiddet eylemlerinden kaçarak ülkemize sığınan Suriyeli kardeşlerimiz yaşadıkları, sığındıkları her şehirde ensar-muhacir anlayışı içinde karşılanmıştır. Yakın çevresindeki ihtiyaç sahiplerini gözetken aziz milletimiz, Suriye, Gazze, Telafer, Doğu Türkistan başta olmak üzere, başka ülkelerde yokluk ve zorluk çeken kardeşlerimize de yardım elini uzatmaktan geri kalmamıştır.

Tarih boyunca her zaman zalimin karşısında, mazlumun yanında yer almış bir millet olarak, Gazze'deki katliamlar karşısında da sessiz kalmadık. Zira biliyoruz ki aziz milletimiz, nasıl ki içeride huzur, barış, adalet, özgürlük ve refah istiyorsa, aynı şekilde bölgesi için, tüm dünya için huzur, refah, barış ve demokrasi istemektedir.

Bunun yolu; aile üyeleri, akrabalar, komşular ve dostlar arasında bağları güçlendirmekten geçmektedir. Muhtaçları, düşkünleri, ihtiyaç sahiplerini koruyup gözetelim; ilgimizi, desteğimizi onlardan esirgemeyelim. Yetimleri, öksüzleri, şehit evlatlarını unutmayalım; onları sevindirmeyi, başlarını okşamayı ihmal etmeyelim.

Son zamanlarda özellikle büyük şehirlerde insanlar çetin hayat mücadelesi sebebiyle birbir-

lerine karşı olan hoşgörülerini unutmaya başlamışlardır. Bu hem insanlık için üzücü bir durumdur hem de böyle bir dünya gerçekten yaşanmaz bir yer haline gelmektedir. Sokakta gördüğümüz tanıdıklara selam vermemek, yardıma muhtaç insanlara yardım etmemek, yaşlılara yardımdan uzak durmak insan olmanın erdemlerine yakışmayan davranışlardır.

İnsanoğlu mademki diğer insanlarla iç içe yaşamak, birbiri ile etkileşim halinde olmak zorundadır öyleyse bu gerekliliği sevgi, saygı ve huzur çerçevesinde şekillendirmek gerekir. Toplum olarak kardeşlerinin acılarına üzülme, ortak sevinçlere sevinme birlikte yaşamının gereklerinden bazılarıdır. Toplum içinde herkes kendini diğerlerinin yerine koymalı ve empati kurarak hareket etmelidir. Böyle bir dünya cennetten farksız olur ve insan hayatından zevk alarak yaşamını sürdürür. O halde dünyayı cehenneme çevirmemek için toplum olarak el ele tutuşmalı ve kardeşlik duyguları içinde sevgi ve saygı çerçevesinde yaşamalıyız.

Bu konuda fertler, sivil toplum örgütleri ve yönetim olarak hepimizin sorumlulukları vardır.

Bu bağlamda Kısa adı YOYAV olan Yoksullara Yardım ve Eğitim Vakfı kurulduğu günden bu yana ülke ve insanlığa hizmet yolunda ciddi ve verimli adımlar atmakta, yoksulluk ve cehaletle mücadeleyi, kardeşlik bağlarının güçlendirilmesini gaye edinmektedir. "Devlet – Millet el ele, yoksullarla mücadele" sloganıyla herkesin ve her seviyedeki herkesi bu mücadelede yer almaya davet etmektedir. YOYAV, bu tür faaliyetlerle yoksullukla mücadele etmekte, insanlar arasında sevgi ve saygının güçlenmesine, kardeşlik bağlarının daha sıklaşmasına katkıda bulunmaktadır.

Fertler, sivil toplum örgütleri ve yönetim olarak daha güçlü bir ülke daha huzurlu bir topluma kavuşmak için hep birlikte kardeşlik duygularını güçlendirmek, saygı, sevgi ve hoşgörüyü yaygınlaştırmak ve dayanışma kültürünü ön plana çıkarmak zorundayız.

Ülkemizde ve dünyada barış ve huzur ancak kardeşliğin güçlendirilmesiyle mümkün olacaktır.

Sosyal Devlet ve Kardeşlik Hukuku

Doç. Dr. Ayşenur İSLAM
Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

Yoksulluk insanlık tarihi kadar kadim olan ve üstesinden gelebilmek için tüm toplumların mücadele ettiği bir olgudur. Küreselleşen dünyada değişimin büyük bir hızla gerçekleşmesi ve yoksulluk olgusunun nitelik değiştirmeye başlaması nedeniyle kurumsal gelişimin söz konusu değişime cevap verebilir hale getirilmesi olmazsa olmaz bir nitelik taşımaktadır.

Bu çerçevede Anayasamızda yer alan sosyal devlet ilkesi gereği Devletimiz de farklı kurumları aracılığı ile yoksullukla mücadele alanında faaliyetlerini sürdürmektedir. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımız ise hem niteliksel hem de niceliksel açıdan ülkemizde yoksullukla mücadele alanında faaliyet gösteren en önemli kamu kurumudur. Bakanlığımız bu alandaki çalışmalarını ülkemizde her il ve ilçede kurulu 1000 Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma (SYD) Vakfı aracılığı ile sürdürmektedir. SYD vakıfları devletin insanı merkeze koyan hak temelli sosyal yardım görevlerini yerine getirilmesinde önemli bir işleve sahiptir.

SYD Vakıflarının temel amaçlarından biri de toplumumuzda sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı teşvik etmek olarak belirlenmiştir. Yardımlaşma ve dayanışma ise bilindiği üzere toplumumuzda çok önemli bir yere sahip “Kardeşlik Hukuku”nun önemli parçalarından biridir. Yoksullukla mücadele alanında yürütülen çalışmalar ise toplumumuzda sosyal adalet ve dengeyi sağlayan geleneksel kurumlar ile Devletimizin oluşturduğu modern kurumların sorumluluklarının kesiştiği alanlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kesişme ülkemizdeki yoksullukla mücadele alanında yürütülen faaliyetlere çok önemli katkılar sağlamaktadır.

Sevgili Peygamberimizin “Komşusu aç iken tok yatan bizden değildir” hadisi doğrultusunda işleyen ve şekillenen geleneksel toplumsal ilişkilerimizin ve Sivil Toplum Kuruluşlarımızın da yoksullukla mücadele alanına önemli katkılar sunduğunun farkındayız. ‘Kardeşlik Hukundan’ beslenen bu değerli katkıların devam etmesinin çok önemli olduğunu belirtmek isterim. Ancak bu katkılar yoksullukla mücadele alanında Devletimizin temel sorumluluğunu ortadan kaldırmamaktadır.

Nitekim son yıllarda ülkemizdeki yoksulluk oranlarında görülen iyileşmede ekonomide sağlanan gelişmelerin ve devlet eliyle yürütülen sosyal transferlerin etkin ve yoğun bir şekilde kullanılmasının en önemli etmenler olduklarını biliyoruz.

Buradan hareketle devletimizin sosyal devlet ilkesi gereği oluşan sorumluluklarını yerine getirmedeki en önemli kuruluşu olan Bakanlığımızın en üst düzey yöneticisi olarak; ülkemizdeki adil bir gelir dağılımının sağlanmasına katkıda bulunmak, yoksullukla mücadele kapsamında kaynakların etkin bir biçimde kullanılmasını sağlamak, temel ihtiyaçlarını karşılamaktan yoksun nüfusun en yoksul diliminde yer alan vatandaşlarımızı sosyal yardımlarla desteklemek, üretim ve istihdama yönelik projeleri sürekli kılarak vatandaşların toplumsal hayata entegre olmalarını sağlamak, kamu kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, vatandaşlar ve diğer paydaşlar ile eşgüdüm içerisinde çalışarak sosyal yardımların etkin bir biçimde dağıtılmasını sağlamak ve bu doğrultuda sosyal yardım politikaları geliştirmek misyonuyla yoksullukla mücadele alanındaki çalışmalarımıza hız kesmeden devam edeceğimizi ifade etmek isterim.

Kardeşçe Yaşamak

Köksal TOPTAN

TBMM Eski Başkanı

Yoksullukla mücadele konusunda faaliyetleriyle ülkemizde örnek bir konumda bulunan Yoksullara Yardım ve Eğitim Vakfı'nın çalışmalarını takdirle karşılıyorum.

Tüm insanlığın ve ülkemizin en temel sorunlarından biri olan yoksulluk, toplumsal huzurumuza bozan birçok sosyal problemin de kaynağıdır.

Bu sosyal problemin panzehiri ise kardeşlik ve dayanışmadır. Bu iki haslet büyük medeniyetimizin ve dinimizin bize mirasıdır.

Köklü bir medeniyete sahip olan milletimiz, tarih boyunca sosyal dayanışma, yardımlaşma ve kardeşliğin en güzel örneklerini sunmuştur. Milletimiz bu erdemli değerleri inancından, tarihinden ve kültüründen almaktadır.

Dayanışmayı ve yardımlaşmayı erdem sayan milletimiz krizlerin, afetlerin yaşandığı buhranlı dönemlerde bu özelliklerini en güzel şekilde sergilemektedir.

Nitekim kriz dönemlerinde kimi ülkelerde ayaklanmalar, çatışmalar ve sosyal patlamalar yaşanırken, milletimiz bu zor günlerde birbiriyle yardımlaşmanın en üstün örneklerini sunmuştur.

Hatırlayın, gerek Marmara depremi gerekse Van depreminde ülkemizin insanları seferber oldu. Çocuklarımız okul harçlıklarını, ninelerimiz ördükleri kazakları depremzedelere gönderdi.

Aynı durum 2001 yılında yaşadığımız ekonomik krizde de kendini gösterdi. Herkes akrabasına, komşusuna hatta tanımadığı işsiz kalan insanlara yardım etti.

İşte dünya milletleri arasında bizi farklı ve güçlü kılan bu anlayıştır. Şimdi bu anlayışımızı uluslararası alanda da gösteriyoruz.

Yeryüzünde nerede bir mazlum varsa, orada Türk insanı vardır. Gazze'de, Şam'da, Halep'te bombalar altında kalan çocuğa, Afrika'da açlıkla

mücadele eden insanlara hep sahip çıktık, çıkmaya devam ediyoruz.

Bölgemizde yaşanan savaşların mağdurlarına yüreğimizi ve ülkemizi açtık.

Türkiye'nin kapılarını açarak bağrına bastığı Suriyeli mülteci sayısı ise 1,5 milyona ulaşmıştır. Şu ana kadar, topraklarımızdaki misafirlerimiz için 4 milyar dolar harcama gerçekleştirdik.

Avrupa'nın tamamının, Suriye'den kabul ettiği mülteci sayısı 130 bindir.

Bununla gurur duyuyoruz ve bu harcamaların, geleceğe yönelik eşsiz bir dostluk ve kardeşlik iklimi olacağına inanıyoruz.

Yüzyıllardır bir arada yaşamının en güzel örneklerini veren Türkiye, tüm milletlere hissettiği kardeşlik duygusuyla, dünya barışına katkı vermeye devam edecektir.

Yüzyıllardan süzülerek gelen bu kardeşlik ve dayanışma duyguları bizim en büyük gücümüzdür. Bu duygularımızı yaşatma ve geliştirme gayretinde olan YOYAV başta olmak üzere tüm sivil toplum örgütlerimizi ve hayırseverleri tebrik ediyorum.

Gecenin karanlığında kardeşlik için sessizce mağdurların evini dolaşan, yetim bir çocuğa dünyanın en değerli şeyi olan sevgisini veren, yoksul çocukların kaderini değiştiren, büyük hayallerini gerçekleştirmek için çırpınanlara fırsat veren, yani yardım elini her yerde, her fırsatta milletine uzatan herkese şükranlarımızı sunuyoruz.

Bu yıl "Kardeşlik" temasının seçilmesini çok anlamlı buluyorum. Zira savaşların kapladığı dünyanın yaşanabilir hale gelmesi, çocuklarımızın tertemiz yüreklerine sevgi ekebilmek ve yüzlerine hep gülücükler kondurabilmek için kardeşlik duygusunun yayılmasını sağlamak zorundayız.

Bu vesileyle YOYAV gönüllüleri başta olmak üzere emeği geçenlere teşekkür ediyorum.

Yeryüzü Cenneti: Kardeşlik

Prof. Dr. Emrullah İŞLER

Eski Başbakan Yardımcısı ve Ankara Milletvekili

İnsan eşrefi mahlukat olarak yaratılmıştır. Vahiy alan insan, yeryüzünde Allah'ın rızasına uygun bir hayat sürmekle sorumlu kılınmış ve ebedi hayat olan Ahirette Cennet ile müjdelenmiştir.

Vahiy, insanın yaratılış bilinci ve cennete kavuşmak için girmesi gereken yol (Hidayet) için sadece emir ve yükümlülükler göndermemiş aynı zamanda bir ahlak, yaşam tarzı, insan modeli sunmuştur. Kuşkusuz bu modelin şahsında ve hayatında en güzel örneğini Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v.) insanlığa tanık ettirmiştir.

Vahiy ve onun yaşayan hali olan son nebi Hz. Muhammed (s.a.v.) Hira mağarasında aldığı ilk vahiyden Ahirette irtihaline kadar (vahiy aldığı 23 yıl boyunca) insanlığa verdiği en büyük müjde "Ancak müminler Kardeşler" (Hucurat 10) anlayışı, ahlakı, bilinci olmuştur.

Çünkü insanoğlunun ekseriyeti, kendini yeryüzüne ırk, para, şöhret, zenginlik unsurları ile bağlamış, kendi çıkarına olanı "yakın" bilen bir anlayış geliştirmek istemiş ve bu ölçüler içinde hırsıyla dünya hayatının peşine düşmüştür. İrkını kutsayan, diğerlerini ötekileştiren anlayış; insana ve eşyaya getirdiği para ölçüsü ile kıymet veren zihniyet, en büyük ideali şöhret olan kültür sonuçta sadece "Asra And olsun İnsan Hüsrandıdır." (Asr-1) neticesini vermiş, cehalet ve savaş insanlığın tarihini kara lekelerle doldurmuştur.

Vahiy, insanı cehalet, savaş ve inkar ateşlerinden kurtarıp; hem yeryüzünde hem de gerçek hayat Ahirette "cennet" ile müjdeleyen bir hidayet sunmuştur. Bu hidayet (cennete götüren yol) namaz, zekat, hacc, oruç gibi kardeşliği de bir "ibadet" olarak tayin etmiştir. Dolayısıyla kardeşlik sadece bir dayanışma, dostluk, sırdaşlık, yakınlık tavsiyesi değil; bir "ibadet"tir. Bu ibadetin de bir rüknü, hukuku, adabı vardır. Bizler her konuda olduğu gibi kardeşlik için de örnekleri efendimiz Hz. Muhammed (s.a.v.) ve onun ilk kardeşleri Ashab-ı Kiramdan öğrenmekteyiz.

Hz. Muhammed'in son elçi olduğuna ilk inananlardan Hz. Ebubekir'in, inandığı için işkence gören ve kölelerin özgürlüğü için servetini vermesi, Hz. Ali'nin öldürülme ihtimali çok yüksek olmasına rağmen son Nebi'nin yerine onun yatağında uyuyarak Hicrete destek vermesi; Yerinden yurdundan atılan muhacirlere Ensar'ın sadece ekmeğini ikiye bölerek değil; neyi varsa hepsini ikiye bö-

lerek paylaşması; kardeşliği kana, bir ideoloji üyeliğine, ırka değil sadece ve sadece iman kardeşliğine bağlamanın birer ürünüdür.

Bu kardeşlik, iman etmiyorsa eğer oğlunu, inkâr eden amcasını ve eşini bile "kardeş" kabul etmeyip; iman edeni sadece imandan ötürü kardeşi bilir.

İman kardeşliğinde, zengini zenginle arkadaş kılan; şöhretliyi şöhretli ile yaşatan, kariyer sahibi olanı sadece kariyer çevresi edinenle değil; aksine zengini fakirle, ünlüyü kendi halinde hayat süren herhangi biriyle, kariyer sahibini halktan biriyle can ciğer dost kılan bir kardeşlik söz konusu.

Üstelik iman kardeşliğini şehir, ülke, coğrafya ile de sınırlamayan; yeryüzünün hangi köşesinde olursa olsun onu kardeş bilen bir evrensel bilinç geliştiren kardeşliktir bu.

Unutmamalım ki cennete giden yol ancak cennet yoldaşı ile tamamlanabilir. Cennetin yoldaşı ise "kardeş" tir. Onun içindir ki, duamız her daim kardeşlikle "Biz" inancıyla başlar: "Biz sadece sana ibadet ederiz; biz sadece senden yardım dileriz." (Fatıha 5-6)

Bugün Filistin'den Myammar'a kadar dünyanın her bir köşesinde zulme uğrayanlar için dua ediyor ve yardım götürüyorsak; milyonlarca komşu ülke insanına zalimden kaçarken gönlümüzü ve kapılarımızı açıp, Muhacirlere kardeşlik örneği sergileyen Ensar'a bir nebze de olsa benzemeye çalışıyorsak; tüm bunları İslam'ın bizi şerefliendirdiği kardeşlik ahlakına borçluyuz. Bir şairin dediği gibi: "Afrika'da öldürülse bir yerli, canı bende çıkıyor; seni bildim bileli."

Müslüman dünyada kardeşkanı dökülüyorsa, fitne, fesat kol geziyorsa, düşmanları sevindirecek iç çatışmalar yaşanıyorsa; bu acı veren gelişmelerin öncelikli sebebi siyasi, ekonomik, kültürel değil, kardeşlik ruhunun yok olması, kardeşlik hukuku noktasındaki zaaflarımızdır.

Kardeş yoksa "Biz" yoktur. Biz derken sadece aile, akraba, grup kastedilmez inancımızda; Bizi biz yapan iman kardeşliğidir ve de onun gereği olan bir vücudun azaları gibi bütünleşmektir. Birlik ve dirlik için en büyük çağrımız: Biz Kardeşiz!

En büyük hamd "Kardeşlik" şükrüdür. Bizi yaratan, şerefliendiren ve kardeş kılan Allah'a hamd olsun.

İyilik ve Kardeşlik

Hüseyin TANRIVERDİ

Manisa Milletvekili

Kardeşlik kavramı bazen aynı anne ve babadan olmayı ifade derken, bazen de insanların, aynı anne ve babadan doğma gibi yakın olmasını temenni ettiği ifade eden kavram olarak kullanılır. Bu yönüyle kardeşlik kavramı, birlik, beraberlik, dostluk ve iyi ilişkilerin hedeflendiği bir yaşam biçimidir.

Dostluk ve kardeşlik, hayata dair benzer bakış açıları olan insanların kurduğu arkadaşlıktır. Bir zorunluluk olmaksızın ve menfaat gözetmeksizin birbirine destek olmak, karşılıklı güvene ve saygıya dayalı yakınlıktır. Birbirine zor anlarında yardım edebilmek, vefalı, sırdaş ve gönüldaş olabilmektir.

İnsan olmanın en büyük özelliği ve insanın en önemli görevi, karşısındaki insana iyi davranmak, hatalarından dolayı affedici olmak, hoşgörülü davranmak ve bütün insanlığın huzuru ve mutluluğu için çalışmaktır. Türklerin kurdukları devletlerin temelinde bakıldığında devlet içinde kesinlikle insanın insanı sömürmesi gibi bir yanlışlık görülmez. Aksine dünya ülkelerinin birçoğu daha düne kadar, hatta bugün bile başka milletleri sömürge olarak kullandıklarını görüyoruz.

Anadolu'da yüzyıllar boyu hâkim olan anlayış, Yunus Emre'nin deyişinde olduğu gibi hep, "Sevelim sevelim/ Dünya kimseye kalmaz"dır.

Bu anlayış sadece birey olarak bizlerde değil aynı zamanda devlet anlayışımızda da vardır. Gerek Selçuklu, gerek Osmanlı Devletleri olsun, gerekse 1923'de kurulan Türkiye Cumhuriyeti Devletimiz olsun, halklara karşı hiçbir zaman ayrıştırıcı, ötekileştirici olmamıştır.

Vatandaşımız olmayan, burada yaşayan herkese "insan" gözüyle bakılmış, başka ülke ve topraklarda görülen merhametsizlikler, zulümler asla yapılmamıştır.

Kaldı ki bu topraklarda yüzyıllardır beraber yaşayan birçok unsur vardır. Ve bu unsurların hepsi birbiriyle sosyal ve kültürel anlamda ilişki kurmuşlardır. Birbirleriyle evlilik yaparak akraba olmuşlar, aynı mahallede oturarak komşu olmuşlardır. Birisi esnaf ötekisi müşteri olmuştur. Tarlaya, bağa, çalışmaya giderken çocuğunu komşunun Ermeni, Kürt, Laz, Çerkez, Alevi, Sünni, Boşnak olduğuna bakmaksızın bırakırdı.

Biz öyle bir coğrafyada yaşıyoruz ki, inkârda etsek gizlemeyede çalışsak, birçok etnik ve dini kimlik bir aradayız. Öyle yaşadık, kardeşçe, barış ve huzur içinde. Yine yaşayabiliriz, yaşamalıyız.

Bizim geçmişimiz birkaç yüzyıllık değildir. Bizim geçmişimiz bu topraklarda yaşayan bütün kimliklerle ortaktır. Araplar da, Kürtler de, Türkmenler de, Süryaniler de, Ermeniler de, Boşnaklar da, Çerkezler de hepimiz aynı bayrağın altında, aynı toprağın üzerindeyiz. Birbirimizle kopmaz bağlarımız vardır. Ve bu bağ Yemen'de, Kafkasya'da, Çanakkale'de ortaya çıkmış bir bağ değildir. Bu bağ çok daha öncelerinde meydana gelen bir kader birliğidir.

Bu yüzden bizim kapımıza kim gelirse 'gelme', 'girme' diyemeyiz. Biz büyük bir devletiz, büyük bir ülkeyiz ve büyük bir milletiz. Büyüklüğümüz sadece gücümüzden değil, birliğimizden ve kadirşinaslığımızdan gelmektedir.

Dün Boşnak kardeşlerimize, Balkanlardaki soydaşlarımıza, Afganlı kardeşlerimize, Iraklı Kürt kardeşlerimize nasıl kucak açmışsak bugün de insanı olarak Yezidilere, Suriyeli kardeşlerimize ve diğer mazlum, mağdur tüm insanlığa kucak açıyoruz, açacağız.

Zor şartlarda hayat mücadelesi veren, zalimin zulmünden kaçan, bir kuru dilim ekmek ve suya muhtaç durumdaki bu insanlara kapımızı kapatamazdık. Çünkü onlar bizim kardeşlerimizi ve kardeşliğin gereğini her zaman yapmalıydık.

Allah'ın emrine saygı ve yaratıklara merhamet, yaratılanı Yaratan'dan ötürü hoş görmek İslâm'ın esaslarından birisidir. Hz. Peygamber tüm münasebetlerinde akılcı ve ölçülü olmayı, düşmanlık yerine dostluk ve sevgi bağlarının kurulmasını, öfke, hiddet, intikam veya öç yerine hilmi (huy, tabiat yumuşaklığı), kötülük yerine ihsanı ön plana çıkarmıştır. Tüm dinlerin temelinde iyiliğin bulunduğunu tespit ederek, geçmiş peygamberlere ve bunların kutsal kitaplarına saygı göstermiştir.

Medeniyetimiz; toplumsal barışın sağlanmasında paylaşmayı, muhtaçlara bağış yapmayı öne çıkarmıştır. Öyle ki zekât müessesini kurmasına rağmen sadakayı her zaman özendirmiştir.

Barışın temelini birbirine yakın toplumsal katmanlarla atmıştır. Devlet kaynaklarının zenginlere değil yoksul kesimlere aktarılması, muhtaçlara daha çok imkân sağlanması her zaman önemsenmiştir. Kardeşlik hukuku içinde elindekini bölüşmeyi ve bu güzel hasletleri gelecek kuşaklara aktarmayı hedeflemiştir.

Kardeşlik Şuuru

Hasan Celal GÜZEL

Millî Eğitim Eski Bakanı

Yüce Allah'ın (c.c.) kâinatı "yüzü suyu hürmetine" yarattığını söylediği Sevgili Peygamberimizin vefatına kadarki döneme Asr-ı Saadet denilmesinin birçok sebebi vardır. İman, kulluk, ahlâk, takva, cihad, ilim gibi örnek davranış ve hasletlerin en güzel şekilde yaşandığı bu harika döneme "mutluluk çağı" adı verilmesinin çok mühim bir başka sebebi de, müminler arasında kurulan kardeşlik ve sevgi bağlarıdır.

Hicret öncesi Mekke'de Kureyşli bazı Müslümanların azatlı kölelerle kardeş ilan edilmesi ve daha sonra Hicret sonrası Mekke'li "Muhacir"lerle Medineli "Ensar"ların birbirlerini kardeş olarak kabul etmesiyle birlikte, tarihte hiçbir zaman görülmemiş ve belki de hiç görülmeyecek bir "kardeşlik" örneği meydana gelmiştir. Ulvî değerlerin ve salih amellerin en üst seviyede olduğu bu dönemde, müminlerin birbirlerini "kardeş" olarak görmesi ve riyasız ve çıkarsız şekilde bu kardeşliği yaşamalarını, biz bugün yaşadığımız şu zamanda gıptaıyla ve hasretle anıyor ve arıyoruz.

Marthin Luther King'in "Kuşlar gibi uçmasını, balıklar gibi yüzmesini öğrendik; ama bu arada çok basit bir sanatı unuttuk: Kardeş olarak yaşamayı!" sözü, Asr-ı Saadet'teki kardeşlik anlayışının bugün artık mevcut olmadığını ya da eksik yaşadığının bir serzenişi gibi değil mi? Kardeş olarak yaşamının mümkün olduğunu Asr-ı Saadet dönemi bize göstermiş ve ispatlamış olduğu halde, biz inananlar nasıl oldu da bu güzel ve ulvî değeri unuttur ve yaşamaz duruma geldik?

Halbuki, Yüce Allah (c.c.) "Müminler ancak kardeşlerdir. Öyle ise kardeşlerinizin arasını bulup düzeltin ve Allah'tan korkup sakının. Umulur ki esirgenirsiniz." (Hucurat Suresi/10) diye buyurmamış mıdır; Peygamber Efendimiz (s.a.v.) "İki kardeş buluştukları zaman, biri diğerini yıkayan iki el gibidir. Ne zaman iki mümin bir araya gelirse, Allah-ü Tââlâ, birini diğerinden faydalandırır." dememiş midir?

Aynı ana-babadan olan, kan bağı taşıyan kişilere "kardeş" denilmesi nasıl biyolojik bir gerçeklik ise, aynı ruh ve gönül ikliminde nefes alanların da "kardeş" olarak tavsif edilmesi sosyolojik ve kültürel bir gerçekliktir. Dinî açıdan baktığımızda da, aynı dine mensup, aynı iman ve itikat çizgisinde yürüyen, inandığı rabbinin ve peygamberinin emir ve sünnetleriyle hareket eden müminlerin de birbirlerini "kardeş" olarak kabul etmeleri bir başka hakikattir.

Kimi zaman kan bağına dayalı kardeşliğin bile ötesine geçen bu "mümin kardeşliği", sınırları, uzaklıkları, zorlukları ve engellemeleri aşip gönülde ruhta yakınlaşmayı ve birliği

sağlar. Dünyanın öte ucunda bir mümin kardeşinin parmağı kesilse, buradaki müminin o acıyı yüreğinde hissetmesidir bu kardeşlik. Bir uçtaki müminin yaşadığı mutluluğun, sevincin bu uçtaki mümin tarafından birebir hissedilmesi ve yaşanmasıdır kardeşlik.

Birbirlerini hiç görmemiş ve tanımamış olmalarına rağmen, aynı hedef ve gaye uğrunda bir araya gelmiş insanların bütün samimiyeti ve yürek temizliğiyle kucaklaştığı bir his beraberliğidir kardeşlik. Her yıl Hac'da veya Umre'de, dünyanın her yerinden ve her ırktan, milyonlarca Müslümanın bir araya gelip Kâbe etrafında tavaf ederken yaşadığı birliktelik ruhudur kardeşlik.

Günümüz dünyasında, maddiyatın ve geçici heveslerin alabildiğince hüküm sürdüğünü; bizi biz yapan o güzel manevî haslet ve kıymetlerimizin kaybolmaya başladığını görüp üzülüyor muyuz? Elimizden kayıp giden ve artık geri de geleceği meçhul o güzel hasletlerimizin arkasından bakıp kahrolmuyor muyuz? Her şeye rağmen, henüz tamamen kaybolmamış ve hâlâ zaman zaman bize kendini gösteren bir değerimiz var: Kardeşlik...

Evet, belki Asr-ı Saadet'teki bir kardeşlik ortamı olmayacak; o dönemdeki gibi bir kardeşlik hukuku ve samimiyeti yaşanmayacak. Fakat biz yine de Yüce Rabbimizin emirleri ve Sevgili Peygamberimizin sözleri istikametinde, elimizdeki mevcut kardeşlik anlayışımızı mümkün olduğunca muhafaza etmek, yaşamak, yaşatmak ve gelecek nesillere de aktarmakla mükellefiz.

Aynı yolda, aynı iklimde, aynı çizgide, aynı hedefte yol aldığımız gönüldaşlarımıza, yoldaşlarımıza, arkadaşlarımıza "kardeşim" demeye; kardeşim dediğimiz kimseyle maddî-manevî her şeyimizi paylaşmaya devam etmeliyiz.

Sıkıntıya düştüğümüzde, yakında ya da uzakta olup, bize yardım elini uzatacağını bildiğimiz bir "kardeşimizin" olması ne güzel bir duygudur...

Aynı cephede düşmana karşı omuz omuza savaşan neferlerin; aynı camide omuz omuza saf duran müminlerin; aynı dava yolunda birbirlerine omuz omuza destek olan gönüldaşların birbirlerine "kardeşim" demesi ne güzel bir duygudur...

Bu güzel duyguların yok olmaması ve daha da güçlenerek yaşanması için gayret göstermek, daha güzel ve mutlu bir gelecek inşa etmek için şüphesiz ki böyle bir kardeşlik şuuru fert ve toplum olarak sahip olmamız şarttır.

Toplumsal Bağımız Kardeşliktir

Mehmet KILIÇLAR

Ankara Valisi

Mehmet Âkif Ersoy'un, "Seyfi Baba" adlı şiirini bilirsiniz. Üstâd bu şiirinde "komşuluk nedir, toplumsal dayanışma nedir, vefa nedir; ne olmalıyız nasıl davranmalıyız" sorularına adeta bir hayat dersiyle örnek veriyor.

Hasta yatan Seyfi Baba'nın sabaha kadar başını bekleyip, ona para bırakmak için açtığı kesesinde parasının olmadığını görünce öyle bir üzülmüyor ki, yaşadığı bu hayal kırıklığını "Ya hamiyetsiz olaydım ya param olsa idi" sözleriyle dile getiriyor.

Üstâd Mehmet Âkif'in dile getirdiği değerler, özellikle yeni yüzyılla birlikte maalesef büyük bir erozyona uğramış; hayal dünyamızın sınırlarını zorlayan teknolojik gelişmeler, her geçen gün biraz daha kalabalıklaşan dünyamızda insanlığın, derin bir yalnızlığa sürüklenmesi gerçeğiyle bizleri yüz yüze bırakmıştır.

Yalnızlık olgusu, sosyal bir varlık olarak tanımlanan insanın fitratına aykırı bir durumdur. Barış dolu bir dünya ve huzurlu bir hayat için "Kardeşlik" duygusunu geliştirerek, yardımlaşma ve dayanışma hasletlerimizi yeniden gözden geçirmek zorundayız. "Komşusu açken tok yatan, bizden değildir." Hadis-i şerifinden de anlaşılacağı gibi bizler, komşuluğa, toplumsal dayanışmaya böylesine önem veren bir peygamberin ümmetleriyiz.

İnsanların her alanda birbirine destek olduğu toplumlarda, sosyal dayanışmanın ne kadar büyük itici bir güç olduğuna, o toplumların nasıl gelişip kalkındığına sık sık şahit olmaktadır. Çünkü toplumların ancak kardeşlik, dayanışma ve yardımlaşma sayesinde güçlenip ayakta kalabileceği gerçeğini, yaşanan her yeni gün, gerçekleşen her olay bir kez daha kanıtlamaktadır bizlere.

Toplumsal birlik ve bütünlüğün, hem ülkemize hem de dünyaya barış ve kardeşlik getireceği düşüncesiyle; Tüm Ankaralıları yardıma muhtaç olanlara karşı duyarlı davranmaya davet ediyorum. Ancak bu sayede, insanlar arasında kin ve nefretin yok olduğu; dostluk, kardeşlik duygularıyla yoğrulmuş huzurlu bir topluma kavuşuruz.

Gelin Canlar Bir Olalım

Dursun Ali ŞAHİN

Edirne Valisi

Bizim asırlardır süren medeniyetimizin, kültürümüzün örnek alınmasının en önemli sembolü, sağlam aile hayatına sıkı sıkıya bağlılığımızda aranmalıdır.

Toplumumuzun temeli olan ailenin çekirdek kadrosu çocuklardır. Toplumumuz da çocuklar arasında sevgi ve kardeşlik duygusunun yerleşmesine ciddi anlamda emek verilir. Kardeşler arasında kıskançlıktan dolayı meydana gelecek çelişkili davranışlardan uzak, sevgiye dayalı ilişkilerin önemsenmesine de özen gösterilir.

Bizler kardeşler arasında gıpta damarlarını tahrik etmeye, onlar arasında adalete, sevgiye dayalı umut dolu bir hayatın vazgeçilmezliğini ifade ederek, olumlu bir hayat çemberi oluşturmaya dikkat etmeliyiz.

Kardeşlik duygusunun pekişmesi üzerinde önemle duran Kur'an-ı Kerim, bizlere bu konuda çok büyük öğütler vermektedir.

Ancak yine Kur'an-ı Kerim (El Maide, 5/27-30) Hazreti Adem'in oğulları Habil ile Kabil arasındaki tartışmalarla "Ey Resûlüm, Ehl-i Kitab'a Adem'in iki oğlunun haberini hakkıyla oku. Onlar Allah (c.c) rızasını kazanmak için kurban kesmişlerdi de birisinin kabul edilmiş, diğerinin kabul edilmemişti. Kurbanı kabul olunmayan (Kâbil) diğerine, "seni muhakkak öldürecekim" demişti. Kardeşi ona şu cevabı vermişti: "Allah, ancak takva sahiplerinin kurbanını kabul eder. Yemin ederim ki beni öldürmek için elini bana uzatırsan, ben seni öldürmek için elimi sana uzatacak değilim. Çünkü ben âlemlerin Rabbi olan Allah'tan (c.c) korkarım. Ben isterim ki sen kendi günahınla birlikte benim günahımı da yüklenesin; böylece cehennemliklerden olasın. İşte zalimlerin cezası budur." Kâbil hevesine uyararak kardeşini öldürmeğe kalkışmış ve sonra onu öldürmüştü. Ancak kaybedenlerden olmuştu."

Yukarıya aldığımız Kur'an'ı Kerim öğretisinden bizlerin çıkaracağı çok dersler olmalı.

Öncelikle; kardeşler arasında karşılıklı sevgi, saygı, hoşgörü duyguları pekiştirilmeli. Kardeşliğin bir kaynaşma ve birlikte yaşama ortamında filizlenmesi için gayret gösterilmelidir. Bu konu da bizlere örnek olacak Hazreti Peygamberimizin (s.a.v.) birçok hadis-i şerifi vardır.

Hazreti Peygamberimiz (s.a.v.) "Allah için sevişen iki kardeş buluştukları zaman biri diğerini yıkayan iki el gibidir. Ne zaman iki mümin bir araya gelirse, Allah Teâlâ

birini diğerinden faydalandırır." diyerek kardeşler arasındaki birlik ve dirliğin, ne denli diriliklere vesile olacağını anlatmaktadır.

Yine Hazreti Peygamberimiz (s.a.v.) "Sizden biriniz, kendisi için arzu ettiğini kardeşi içinde arzu etmedikçe iman etmiş olmaz" söylemiyle, iman etmenin ve kardeşlik duygusunun güzelliğine ve önemine vurgu yapmıştır.

Güzel ve mutlu bir dünyada, aile ortamında, olmanın temeli barışa, sevgiye dayalı kardeşlik duygularını pekiştirici davranışlarla çevremize örnek olmaya çalışmalıyız.

Bu çalışmalarımızla da; her türlü art niyetlerden arınmış, birbiriyle hoşgörü ortamında kaynaşmış, kardeşlik temellerine dayalı yaşam standartları yüksek, moral değerleri gelişmiş, barışı önemsemiş referanslarla donatılmış, sosyal yaşam alanları oluşturabiliriz.

Bir asra yakın başkent olarak kültür, sanat, idari, mahalli hizmetlere öncülük etmiş, örnek olmuş Edirne'mizin Valisi olarak, kardeşlik duygusunun maddi ve manevi unsurlarıyla ne büyük manalar içerdiğini serhat şehrimizde anlatılanlarla tadıyor, yaşıyorum.

Bir hakikatı ifade etmek istiyorum; eğer Edirne'de yaşanan kardeşlik duygusunu, Fatih Sultan Mehmet keşfetmeseydi İstanbul'umuzun fethini hep hayal eder dururdu.

Fatih Sultan Mehmet büyük bir basiretle önce Edirne'liyi bütün unsurlarıyla kavramıştır. Bunun için de bütün Edirneli kardeşleriyle bütünleşmek için; hocası Akşemseddin, Fetih'ten sonra "Sultanım bundan sonra size Fatih Sultan Mehmet diyecekler" sözüne, bana "Edirne'li Mehmet denilmesinden, haz duyarım" diye cevap vermiştir.

Bir insanın çevresiyle barışık ve kardeşlik duygularıyla donanımlı olması, o insanı Fatih de yapıyor, sultan da yapıyor.

Evet, dostlar gelin Yunus gibi;

"Gelin tanış olalım

İşi kolay kılalım

Sevelim sevilelim

Dünya kimseye kalmaz" diyelim.

Böylece; kurtla kuzunun beraber kardeşçe dolaştığı bir dünyayı oluşturmaya çalışalım!

Kardeşlik

Süleyman TAPSIZ

Kilis Valisi

Kardeşlik, kalpten kalbe giden yolun başında bir duraktır. Ortak mefkûreye, doğru bir fikre, sıcak bir duyguya açılan kapıdır. Bazen mutlu ve huzurlu, bazen hüznü ve keder dolu bir yürüyüş... Kardeş, bu yolda bir yoldaş; kardeş bu yoldaşa bir yoldur.

Kardeşlik her şeyden önce bir hukuk ve ahlaktır. Bu anlayışta ırkları, coğrafyaları, dilleri, renkleri ve kültürleri farklı milyonlarca insanı kaynaştırıp aynı yüce değerler etrafında birleştirebilen evrensel bir nizam; kölelerden-köle azatlılarından büyük ilim adamları, komutanlar ve sanatkârlar yetiştirecek kadar insana değer veren bir sistem; devlet başkanıyla hizmetliyi aynı safa dizen eşitlik tablosu; en basit bir bireyin canını, malını, neslini, inancını ve düşünce özgürlüğünü, toplumun en üst düzeydekilerinki kadar saygın ve dokunulmaz sayan bir hukuk düzeni; yalanla imanı bir araya gelmez kabul eden samimiyeti fikrinin özü sayan, "Kendisi için istediğini başkaları için de isteyebilme, kendisi için istemediğini başkaları için de istememe" temel anlayışını ahlak haline getirmek vardır. Sevgi vardır bu anlayışta... Sevgi, sevilene karşı anlayışlı, şefkatli ve nazik olmayı gerektirir. Seven, sevdiğini üzmemekten, incitmekten sakınır.

*"Elif okuduk ötürü,
Pazar eyledik götürü,
Yaratılanı hoş gör,*

Yaratan'dan ötürü" diyen Yunus Emre, kardeşliğin sadece yaratılan olmamızdan, sadece insan olmamızdan kaynaklandığını ifade eder.

Kardeşlik ruhu öyle yüce bir duygudur ki; birbirleriyle düşmanlıkta ün salmış Evs ve Hazrec kabilelerini birleştiren duygunun ta kendisidir ki, bu bütün insanlığı birbirine kardeş kılmaya yetecek bir duygudur.

Kardeş olmak, arkadaş ve sadık dost olmak; sevinçte ve kederde beraber olmayı göze almak; bunu fiili olarak göstermek; sevmek, saymak, güvenmek, merhamet etmek, yardımlaşmak demektir.

Kardeşlik tıpkı aksamı birbirine geçmiş mü-kemmel ve sapasağlam bir bina; bütün unsurları ve zerrelereyle birbirine bağlı bir vücut gibidir. Bir vücudun herhangi bir azası rahatsız olduğunda nasıl ki bütün bir vücut aynı rahatsızlığı, aynı acıyı duyarsa, kardeşler de birbirlerinin çektiği acıyı, duyduğu ıstırapı derinden hisseder.

Kardeş denildiğinde genellikle aynı anneden ve babadan dünyaya gelen kişiler akla gelir. Bu soy-sop kardeşliğinin dışında bir de aynı dine veya dünya görüşüne mensup olmayı ifade eden akide kardeşliği vardır.

Bu kardeşlik, aynı inancı gönlünde bulunduranlar arasındaki kardeşliktir ki, inanan kardeşine karşı merhamet göstermek, yumuşak davranmak, mütevazı olmak, şefkatle muamele etmek gibi güzel ahlakın getirdiği bütün davranışları sergilemenin dışında, sınır tanımaz. Sınırların ötesinde, Filistin'de, Bangladeş'te, Myanmar'da, Mısır'da, Suriye'de, zalimlerin zulmüne uğrayan mazlumların, yetimlerin yanında, yüreklerin yandığı her yerdedir. Ana-baba kardeşliğinden daha ulvi bir kardeşliktir.

Kardeşliği zedeleyen, alay, gıybet, hakaret, küçük görme, dedikodu, kovuculuk, aldatma, kandırma, lakap takma, kötü zan ve tecessüs gibi kardeşlikle bağdaşmayan ve onun bozulmasına neden olabilecek her türlü söz, tutum ve davranışı bütün kültürler de yasaklamıştır.

Kardeşlik hukuku merhametin en görünür halidir. Seninle soy bağı yok ama yine de kardeşim. Sen benim akrabam değilsin ama yine de kardeşsin. Bizi birleştiren soylu bir ülkü, gönlümüzü adadığımız bir yüce var oluş var ve işte bizi kardeşliğin en sıkı bağlarıyla birbirimize sarıyor.

Merhamet senin mutluluğun olmazsa benim de mutluluğumun olmayacağı bilgisidir. İnsanın kendi sınırlarının ötesine varmasıdır. Sadece kendisi için değil başkaları için de var olduğumuza bilmemizdir.

Kardeş, kardeşlik, okyanuslara akan büyük nehirdir... Okyanusa yöneldi mi bir kez, kıvrım kıvrım kıvrılır, salkım saçak çırpınır, başını taştan taşa vurur, hatta düşer, durur, yürür, yorulur ve tekrar koşar... Durmadan dinlenmeden, dinlenmeden durmadan... Ve her nehir, bir okyanusu, denizi özler, nerde bir damla varsa denize koşar...

Nehri bekleyen denizdir, okyanustur... Onu bağrına basar, benliğini açıp kimliğini paylaşır. Nehirler sığınsın, dinlensin, başını yaslasın ve sonra yeniden yolculuklara başlasın diyedir denizler, okyanuslar. Her nehir denizin bin bir kolundan biridir ki, uzakları yakın eder, en uzağa kadar gider.

Kardeş tufana Nuh, balığa Yunus, Eyüp'e sabır, Musa'ya Nil'dir. Belki Nuh'a Tufan, Yunus'a balık, sabra Eyüp, Nil'e de Musa'dır. Kardeş göze ışık, kulağa ses, dünyaya güneş; sürüye çoban, tarlaya saban; kardeş közü tutan mangaldaki kül, gönül açan demet içindeki güldür.

Kardeşlik sözde değil özde olmalı... Gönülde olmalı, gönüllere dolmalı... Gönül almalı... Ekmekten evvel hava, ölümden evvel hayat, yarından önce bugün, iki cihan kardeş olmalı. Kardeş, kandan öte candan olmalı, kardeş kul için değil Allah için olmalı... Hatta kardeş Muha-cir olmalı, ama mutlaka Ensar olmalı...

Yiğit Bir Aslan

Prof. Dr. İsmail GÜVENÇ
Kilis 7 Aralık Üniversitesi Rektörü

Yaşadığımız dünya tek bir renge sahip değildir. Hayat tek düz çizgide ilerleyen bir yol değildir. Bu yolda ilerlerken karanlık mağaralardan, derin vadilerden, yüksek dağlardan geçmek gerekir. Yolumuzda karşılaştığımız zorluklar için yanımızda birilerinin olmasını arzu ederiz.

Çok değerli öykü yazarımız Ömer Seyfettin Ant adlı hikâyesinde, kahramanları ağızıyla şunları söylemekte: “Kan kardeşleri birbirlerini böyle zor durumlarda bu şekilde savunuyorlardı demek ki ve benim de kan kardeşim olsa idi, böyle bir olay olduğunda başıma gelebilecek şeylere karşı o da beni koruyacaktı. Bu olaydan sonra okulda çok büyük bir yalnızlık duygusuna kapılmıştım.”

Hikâyede de “zor durumda” ve “yalnızlık duygusu” dikkati çeken iki önemli husustur.

İnsan için normal hayatın akışında pekte farkında olmadığı hisler zor zamanlarda ortaya çıkar. Zor durumda kaldığımızda çalacak bir kapı olmasını, çalınca da açılmasını hemen hemen her insan ister.

Sosyal anlamda geleneksel aile ve toplum bağlarında çözülme bireyde yalnızlık duygusunun artmasına neden olmuştur.

Çağımızın duygusal sorunları arasında yalnızlık duygusu da önemli bir yere sahiptir.

Modernleşme öncesinde gerek irsiyet gerekse dostluk anlamında ilişkiler daha kuvvetliydi. Daha açık bir anlatımla aynı aileden (kardeş olma), aşiretten olmanın; günlük hayatta arkadaşlıkların (dostluklar) daha anlamlı, daha pratik sonuçları söz konusuydu.

Türk Dil Kurumu sözlüğü kardeşliği, 1. Aynı ana babadan doğmuş veya ana babadan biri ayrı olan çocukların birbirine göre adı: Öz kardeş, Üvey kardeş, Kız kardeş, Erkek kardeş. 2. Çok yakın arkadaş, dost, olarak açıklamaktadır.

Birinci anlamda, genetik anlamda iki kişi ara-

sında kendileri istese de koparamayacakları bir bağ vardır. Halk arasında koparılması zor rabıta için şöyle denilir: Kardeşler kavgada etseler birbirini atsalar da, bir yerde (yarda) kardeş kardeşi tutar.

İkinci anlamda, kardeşlikte ise aralarında değer verilen ortak bir bağ bulunanlardan her biri kastedilmektedir: Din kardeşi, yol kardeşi....Yani eski kullandığımız kavramla: uhuvvet

Toplum ayakta tutan en önemli bağ ise ikinci anlamdaki bağ olsa gerekir. Yol kardeşliği. Aynı millet kavramı, aynı vatan, aynı inanç, aynı ahlak gibi belki de tamamını sayamayacağımız ortak değerler.

Toplumumuzda ahlak değerlerimiz belki de % 99.99 aynı değil mi? Bizim toplumumuzda kaç kişi ebeveynsiz, köprü altında kalan çocuk ister. Böyle sorulara bu toplumda olumlu cevap verecek bireyler olmadığını düşünüyorum.

Bu son tahlilden hareketle bizler, aralarında ayrılmaz bağlar olan kardeşleriz. Bu gerçeklik, solduğumuz havadaki oksijenin varlığı gibi her an farkında olmasak ta bizim hakikatimizdir.

Nitekim Ant romanında hikaye kahramanı kan kardeşi olup, bu kardeşliği unuttuğu Mistik'in; kocaman bir köpeğin saldırısında hayatı pahasına kendinin önüne geçmesini şöyle anlatmaktadır: “...Bu olayın ardından seneler geçmiş ve ben Mistik ile kurduğumuz kan kardeşliğini hemen hemen unutmuşum Beraberce içtiğimiz ant için, beni kurtarmak için ölen o kahraman kan kardeşimin sıcaklığını ve sevgisini hissederim. Beni koruyan yiğit bir aslanın hayalini görürüm”.

Binlerce yıldan beri bu toplumda yoğrulan kardeşliğin, hiç beklenmedik bir anda ortaya çıkacağından hiç kimsenin şüphesi olmasın

Kardeşlik

Prof. Dr. Ziya Burhanettin GÜVENÇ
Çankaya Üniversitesi Rektörü

Biyolojik kardeşlik; milyarlarca insan arasında DNA'sı size en yakın olan insan.

Yaşam kardeşliği; biyolojik kardeşlik olmasa bile karşılıklı sevginin, saygının, yardımlaşmanın, rekabet ortamında işbirliğinin, güvenin, krizlerde gösterilen dayanışmanın, tek başlarına yapamadıkları işleri birlikte yapabilmenin, tek başına fazla bir yere gidilemeyeceği bilincinin varlığı ve ben değil biz diyebilme iradesinin gösterilebilmesi durumudur. Maalesef bu yaşam şeklini günümüzde biyolojik kardeşler arasında bile kuramıyoruz.

Yaşam kardeşliğinin yaşam şeklimiz olması;

işte bütün mesele bu. Yaşam kardeşliği yaşam tarzını; siyahtan başlayıp beyaza kadar giden sonsuz ara gri tonlarının varlığına benzetebiliriz.

Yaşam kardeşliğini her yönüyle eksiksiz en ideal şekli ile yaşayabilen toplumlar beyaz rengi temsil ederler ise, ki bu grup cenneti yeryüzünde tesis etmişlerdir. Hiçbir boyutunu tesis edemeyen toplumlar da siyah renge karşılık gelir ise; bu toplumlarda kavga, acı, hüznün, keder, ızdırap, haykırışlar, yoksulluk, fakirlik, pislik, çile, üzüntü, zarar ve iflasta, cehalette sınır yoktur. Vahşiliğin her boyutunun sınırsız yaşandığı toplum...

Siyahtan beyaza nasıl dönüşeceğiz?

*"Müslüman; müslümanın kardeşidir" veciz sözü gözümüzün önünde duruyor
Söyleyen ALLAH'ın elçisi ama dinleyen olmuyor*

*Siyahtan beyaza yolculuk, insanlaşmak demektir
İnsan olabilmek için, insanı anlamak gerekir*

*Yüce Yaratıcı insanlığa ilk emrinde neden OKU der?
Cehalet; bütün kötülüklerin anasıdır diyerek bunu bize açıklamış Peygamber*

*Faydalı bilgilerimiz arttıkça insan olma yolculuğu başlar
Dönüşüm hızımız ancak faydalı bilgilerimiz kadar*

*Dikkat et, biraz bilgin artınca şımarıp kendini beğenme
Sakin Yaratıcı yok, her şey tesadüfler ve evrim deme*

*Ne kadar öğrenirsen öğren
Unutma! sonsuz bilginin yanında bir hiçsin sen*

*Bu gerçeğin farkına vardığımız zaman insanlık yolunda yolculuk başlar
Yolculuk uzun sürecek, yüzyıl belki binyıl kadar
Belki de bizlere nasip olmayacak kadar
Pisliğe bulaşmamış yeni nesiller için umut var*

*Unutmayın, hızımız sahip olduğumuz faydalı bilgilerimiz kadar
Yönümüzün doğruluğu, sahip olduğumuz iyi niyetimiz kadar
Siyahtan beyaza dönüşümün sonunda "insan" olmak var*

*Yanlış anlaşılmasın bu yolculuk uzay-zamanda değil, kafanın içinde
Ancak bu dönüşümü yapabilirsek, yaşam kardeşliğini kurabileceğimiz günün birinde
İşte o zaman milli markalar, tasarımlar çıkacak peşpeşe
Yapamayanlar, kabusun karanlığın yaşar içinde*

Yoksulluk ve Kardeşlik

Ergün ATALAY
Türk-İş Genel Başkanı

Ülke gündemindeki en önemli sorunlardan birisi de yoksulluktur.

Yoksulluk, insanın temel ihtiyaçlarını karşılayamama durumudur. Ekonomik olarak yapılan bu tanımlama doğru, fakat eksiktir. Yoksulun toplum içindeki yeri, sosyal durumu, yaşadığı ağır kişisel tahribat, onun yol açtığı ruhsal durumu, bu tanımın çok ötesindedir.

İnsanın mutluluğu, refahı, bir toplumun temelidir. Ülkede yaşayan vatandaşların bir arada, dayanışma içinde, kardeşlik içinde yaşamaları, yokluğu ve varlığı paylaşımlarıyla mümkün olmaktadır.

Devletin açıklanan son verilerine göre, ülke nüfusunun önemli bir bölümü yoksulluk riski altındadır. Milyonlarca kişi, ailesiyle birlikte sağlıklı, insan onuruna yaraşır seviyede bir hayat sürdürebilmek için gerekli geliri elde edememektedir.

Yoksulluğa dar bir bakış açısıyla bakıldığında; açlıktan ölmeye ve barınacak yeri olmama durumudur. Dünyanın birçok bölgesinde bu şekilde yaşamak durumunda olan, içecek suyu, yiyecek yemeği, barınacak bir evi olmayan milyonlarca kişi yaşamaktadır. Yoksulluğa daha geniş bir yaklaşımda bulunulduğunda; gıda, giyim ve barınma gibi temel ihtiyaçlar karşılanmasına rağmen, gelirin toplumun diğer kesimlerinin çok gerisinde kaldığını ifade etmektedir.

Gelir dağılımı ile yoksulluk arasında sıkı bir ilişki söz konusudur. Ülkede kişiler veya firmalar ekonomik faaliyetlerde bulunmakta ve neticesinde bir gelir sağlamaktadırlar. Önemli olan sadece bu gelirin seviyesi, azlığı ya da çokluğu değildir. Yoksulluk, ülkede sağlanan milli gelirin, milleti oluşturan bireyler arasındaki adaletsiz ve dengesiz dağılımı halinde söz konusu olmaktadır. Bu nedenle yoksulluk, genellikle gelir dağılımı eşitsizliğinin bir sonucu olarak kabul edilmektedir. Ülkede sağlanan milli gelirin, onu üretenler arasında adil bir biçimde dağıtılmaması, yoksulluğun artmasında, yaygınlaşmasında önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ülkemizde, geldiği nokta itibariyle yoksulluk, sadece şahısların ve sivil toplumun gönüllü çabalarıyla veya kültürümüzün güzel özelliklerinden olan hayır işleri ve yardımlaşmalar ile çözülebilecek bir sorun olmanın ötesindedir.

Geçmişimizden ve geleceğimizden gelen yoksullara yardım faaliyetleri elbette önemlidir. Ancak, yoksullukla mücadele için öncelikle sürdürülebilir yüksek büyüme ortamının sağlanması, reel sektörün üretim, yatırım, ihracat yapmasına, istihdam yaratmasına imkân tanıyacak bir ortamın sağlanması da -hiç kuşku yok ki- büyük önem taşımaktadır. Ancak geçmiş dönemde, ekonomide sağlanan yüksek büyümeye rağmen istihdamın artmadığı, ekonomik büyümeden sağlanan refah artışından yoksul kesimlerin yeterince yararlanamadığı durumlar da olmuştur.

Yoksulluğun kapsamı, refah düzeyindeki gelişmelere bağlı olarak dönemden döneme farklılıklar göstermektedir. Dün temel ihtiyaç olmayan kimi madde ve hizmetler, bugün günlük hayatımızın ayrılmaz parçasını oluşturmaktadır. Bir örnek verilecek olursa, bugün gelinen noktada en yoksul vatandaş için bile cep telefonu sahipliği ve kullanımı, sıradan bir olay haline gelmiştir.

Gelir dağılımının iyileştirilerek yoksulluğun

azaltılması ve ekonomik refah artışından toplumun bütün kesimlerinin adil pay alması için kat edilmesi gereken daha çok yol bulunmaktadır. Sosyal güvenlik ve sosyal yardım sisteminin dışında kalan, yoksul kesimlerin varlığı bilinmektedir.

Türkiye’de yoksulluk sınırı ve yoksulluğun boyutları ile ilgili düzenli resmi bir çalışma geçmiş dönemlerde yapılmamış, ancak sınırlı sayıdaki araştırmalarla mutlak yoksulluk kavramı temel alınarak yaklaşımda bulunulmuştur. Türkiye’de yoksulluk sınırı ve oranı resmi olarak ilk kez 2002 yılında açıklanmıştır. TÜİK bu yıldan itibaren Hanehalkı Bütçe Anketi verilerinden yararlanarak yoksulluk çalışması yapmaya ve yıllık olarak açıklamaya başlamıştır.

TÜRK-İŞ, 27 yıldan bu yana bu alandaki boşluğu doldurmaya çalışmaktadır. 1987 yılından bu yana düzenli olarak her ay gıda harcaması tutarını ve buradan hareketle yoksulluk sınırını Konfederasyonumuz açıklamaktadır.

TÜRK-İŞ tarafından hesaplanan açlık ve yoksulluk sınırı tutarları ile elde edilen gelir arasındaki fark, çalışanların içinde bulunduğu geçim sıkıntısının boyutlarını ortaya koyan önemli bir gösterge olmaktadır.

Ülkede yaşayanların, toplumun önemli bölümünü oluşturan çalışanların ve emeklilerinin, kendilerine ve ailelerine saygın bir yaşam düzeyi sağlayacak bir gelir elde etmeleri esastır. Gelirin yetersiz kaldığı durumlarda koruyucu ek tedbirlerle desteklenmesi önem taşımaktadır.

Yoksullukla mücadele devletin sosyal görevidir. Gelir dağılımında adil olmayan yapının düzeltilmesi ve yoksulluğun önlenmesi sosyal devlet anlayışının bir gereğidir. Yoksulluğun yaygın olduğu ülkelerde, toplumsal huzursuzluk kaçınılmaz ve kardeşlik duygularını yeşertmek güç olmaktadır.

Kardeşlik Emek İster...

Mahmut ARSLAN

Hak-İş Genel Başkanı

Yeryüzünün bütün sözlüklerini, bütün kelimelerini, bütün kavramlarını tek bir kelimeye irca etseler, anlam bütünlüğünü ihtiva edecek o kelime şüphesiz kardeşlik'tir. Kelimenin insanlar arasındaki kalbî bağlılığı sağlayan sıcaklığı bir yana, toplumsal uyum ve dayanışmayı, birlik ve bütünlük şuurunu sağlayan bir duygu olarak kardeşlik, en önemli kadîm değerimizdir.

Toplumsal zeminde meydana gelen bütün problemleri, bütün sorunları, bütün çelişkileri, bütün çatışmaları çözecek olan kardeşlik, etrafını örmemiz gereken bir eksen olarak insanlığın başından beri varolan yegâne değerimizdir.

Kardeşlik uzlaşma,
Kardeşlik dayanışma,
Kardeşlik sevgi,
Kardeşlik barış'tır.

İnancımızda ve kadîm kültürümüzde "inanınların ancak kardeş olduğu" ve kardeşlerin "aralarında ihtilâf olmaması gerektiği"ne vurgu yapan, ayrıca "Bir binanın taşları gibi" kaynaşmış insanlar topluluğuna işaret eden ölçüler, kardeşliğin önemine dikkat çeker.

Kardeşlik kavramının toplumun bütününden, alt toplumsal kesimlere kadar sırayet eden önemi ve anlamını en gerçekçi biçimde okuyabileceğimiz kesimlerden birisi hiç şüphesiz yok ki emekçi kesimi yâni çalışanlardır. Hayat mücadelesinde alın-teri ve emeğiyle hakkını arayan emekçilerin oluşturduğu Sendikal organizasyonlar aynı zamanda bir kardeşlik dayanışmasının da ifadesidir.

Kardeşlik emek, emek kardeşlik ister. Yusuf Has Hacib'in Kutadgu Bilig'de söylediği gibi "ömür aziz değil emek azizdir."

Kardeşliğin her şeyi, toplumun her kesimi kapsayıcı dili ve muhtevası bugün her zamankinden daha fazla muhtaç olduğumuz bir iklimi yeniden oluşturabilir diye düşünüyorum.

Üzerinde bulunduğumuz coğrafyanın tarih boyunca çok çeşitli uygarlıklara sahne olması ve tarihin değişik devrelerinde toplumsal yerleşmeleri bünyesinde barındırması, bize bu coğrafyada yeniden tesis edilecek hukukun kardeşlik hukuku olacağını da söylemektedir.

Kardeşlik Hukuku, sadece ülke sınırlarımız içerisindeki vatandaşlarımızla sınırlı da değildir.

Son zamanlarda tarihî ve kültürel bağlarımız olan komşu ülkelerde yaşanan kaoslar, çatışmalar ve huzursuzluk, bölgeyi bir kan gölüne çevirmiş ve masum insanlar ülkelerini terk etmek zorunda kalmışlardır. Biz, tarihî sorumluluklarımız gereği, kardeşlik hukukumuzun bize yüklediği sorumluluğun idrakiyle onlara kucak açtık ve milyonlarla ifade edilen mülteciyi bağrımıza bastık.

Zaman zaman ülkemizde yaşanan toplumsal olaylar ve birtakım illegal güçlerin yönlendirmesiyle tahrik edilen ve toplumsal kesimler arasında yüzyıllardır var olan kardeşliği baltalamaya yönelik girişimlerin de yeniden kardeşlik hukukunun hatırlanması ve gereklerinin yerine getirilmesiyle bertaraf edileceğini düşünüyorum.

Yaşanan üzüntü verici bu olaylar karşısında, tüm kesimlerin akliselimi öne alarak tarihî kardeşlik tecrübemizi de hatırlayarak duyarlı davrandıklarına da tanık oluyoruz. Başta ülkemiz olmak üzere bölgemizde ve küremizde en çok ihtiyacımız olan bir şeyi sürekli dile getiriyoruz: Kardeşlik. Evet, en çok bugünlerde kardeşliğe ihtiyacımız var. Sühre-Verdi'nin nasihatince "Ayrılıktan şiddetle kaçmak ve birlikte olmaya ısrarla devam etmek" mecburiyetindeyiz.

Kim ne derse desin bu keskin ayrışmaların ve buna bağlı çekişmelerin sonucu kardeşliğimize zarar verecektir. Oysaki coşkun sularıyla akan ırmaklar misali birçok kola ayrılırsa da yine aynı denize dökülürüz; işte kardeşlik dediğimiz de bu birlikliğimizden başka bir şey değildir. Biz bu kardeşliği diri tutmakla mükellefiz; yoksa yakın tarihimizden de biliyoruz ki, art niyetli güçlerin oyun sahası olmaktan kurtulamayız.

Tarih önümüze yeni bir yol haritası çıkarmıştır. Bu yol haritasının eksenini kardeşliktir.

HAK-İŞ ailesi olarak gerek ülkemizin gerek bölgemizin, gerekse de dünyamızın ateş çemberinden geçtiğinin idrakiyle hareket ediyor, kurulduğumuz günden beri insanlığın barış ve kardeşliği için çabalıyoruz. 39 yılı geride bırakan ve kardeşlik çizgisinde tüm emekçilerin örgütlenmesini hedef alan Konfederasyonumuz, bu zihniyetteki kadrolarıyla doğru bir duruş ve tavıyla, gerektiği yerde gerekeni yapma iradesinden taviz vermeyerek bugünlere gelmiştir.

Sadece çalışma hayatı barışını sağlamak değil, ayrıca toplumsal barışın da sağlanması ve sürekliliği için katkı sunmayı görev biliyoruz. Bu minvalde sendikacılığı sadece toplu iş sözleşmesi yapan bir zihniyet kalıbından da çıkarıyoruz. Bu bağlamda; toplumun her alanını faaliyet alanı görüyoruz.

Bu bir vefadır; çünkü biz bu topraklara borçlu olduğumuzun bilinciyle borcumuza sadık kalmaya çalışıyoruz. Deyim yerindeyse yaptığımız her şey bu topraklara ve insanımıza borcumuzu ödemeye endekslidir.

Kardeşi kardeşe emanet eden bir medeniyet havzasında bulunduğumuzun idrakine vararak çatışmaya dayalı bir sendikal anlayıştan her daim uzak durduk ve Hakkın Bize Emanet! dedik. İnsanı insanın kurdu değil umudu olarak görüyoruz ve muhataplarımızı sosyal ortak olarak tanımlıyoruz. Diğer türlü ne kardeşlikten ne de kardeşlik ahlakından bahsedebilirsiniz.

Her geçen gün hissettiğimiz kardeşlik ahlaki ve hukukunun eksikliği, maalesef birbirimize şüphe ile bakmamıza sebebiyet vermektedir. Nasıl ki bir işi en güzel şekilde yapabilmek için o işi adabıyla yerine getirmeyi gerektiriyorsa, bu olumsuz durumun üstesinden gelmek için de, kardeşliğimizin adabıyla tesis edilerek sağlam temellerine tekrardan kavuşturulması gerekmektedir. Kuşkusuz bu yönüyle kardeşlik emek isteyen bir şeydir. Emek olmadan yemek olmaz.

Medeniyetimizin bekası, emeğimizin karşılığı, yemeğimizin tadı bu kadim kardeşliğimizle mümkündür. Sağlam bir duvarın tuğlalarının birbirine kenetlenmesi gibi birlik ve beraberliğimizin harcı da kardeşliktir.

HAK-İŞ olarak yerli değerlerden beslenen misyonumuzun merkezinde kardeşlik vardır. Dolayısıyla kültürümüzün bize yüklediği tarihi ve vicdani sorumlulukların bilinciyle mazlumların, mağdurların ve hakları gasbedilen tüm kesimlerin sorunlarının çözümü noktasında her zaman inisiyatif aldık ve almaya devam ediyoruz.

Güçlünün zayıfı ezdiği, zulüm, haksızlık, kin ve husumetin dünyayı kan gölüne çevirdiği dünyamızın bu kardeşlik ruhuna ve hukukuna ihtiyacı var!

Bilmeliyiz ki; dünyanın bize, bizim kardeşliğimize ihtiyacı var!

Kardeş, Gardaş, Karındaş ve Kardeşlik

Dr. Müh. İ. Ertan YÜLEK

20. Dönem Adana Milletvekili

Türkçemizde, Anadolu'da kardeşin adı gardaş, yani garındaş. Aynı karından gelen ana baba bir erkek kardeş. Ana veya baba ayrı ise onun adı üvey gardaş. Türkçe'de erkek kardeşler için "Kardeş" kelimesi kullanılırken kız kardeşin adı "Bacı"dır. Büyük kardeşin adı abi, ağabeydir. Büyük bacı abladır. Kaç kardeşsiniz? Cevabı sadece erkek kardeşin sayısı verilir. Bu husus kızların, bacıların aşağılanması veya ikinci sıraya atılması değil etimolojik ve geleneksel olarak Türkçe'nin erkek ve kız kardeşe ayrı isimler verilmesindedir. Tıpkı Arabça'daki ahi, Osmanlıca'daki birader, İngilizce'deki brother gibi. Kız kardeş de öyle değil mi? Hemşire, İngilizce'deki sister gibi. Bütün dillerde erkek ve kız kardeş ayrı isimlendirilir. Bu dillerin zenginliğidir. Maalesef Türkçe'de kısırlaştırılması sırasında bu ayrılık ve dil zenginliğine dikkat edilmemiş veya kasıtlı hareket edilmiştir. Mesela hanımınızın erkek kardeşi kayın-birader ve kız kardeşi baldızdır. Esasında akrabalık ve hısımlık kavramlarında Türkçe fevkalade zengindir. Abi, abla, dayı, hala, teyze incelikleri batı dillerinin hiçbirinde yoktur.

Kardeşliğin kan bağı dışında ki manası yakın dostluk, candan arkadaşlık, birlik beraberliktir. Kardeşliğin duygusal yanı ağırlık basar, bu sebeple de iyilikseverlik anlamını da taşır. Avrupa kültüründe kölelik Aristoteles'ten beri insanları hakir gören kölelik anlayışının hâkim olması, batı medeniyetinde kardeşlik mevhumu gelişmemiştir. Nitekim 1872'deki Fransız kanun koyucuları ile 1941'de onların yolunda gidenler bayrakların üzerine "Hürriyet! Eşitlik! Kardeşlik!" Sloganını yazmakla bir insanını diğer insanla bağlılığının geçici ve değişken bir duygu olarak kalmamasını, insan onuruna, düşüncesine ve hak eşitliğine dayanması gerektiğini göstermiş oluyorlardı. O günden bugüne çeşitli insan hakları bildirimleri de tarihi bakımdan hürriyet, eşitlik ve kardeşlik düşüncesini toplumsal kurumlara ve kanunlara girmesine vesile olmuştur.

Kardeşliğin asıl manası ise İslam'dadır. Kur'ân-ı Kerim'de onlarca yerde kardeşten, kardeşlikten hem biyolojik hem de manevî yönden bahsedilmektedir. Kur'ân, Müslümanlar kardeştir diyerek noktayı koyuyor. Bu maddi ve manevî yakınlığı, yardımlaşmayı, birbirini sevmeyi nasihat ediyor demektir. Hatta emrediyor manasını taşır.

Dünya tarihinde kardeşliğin şahikası peygamberin ashâbı, Muhacirler ve Ensar arasında görülür. Yemeğini, ekmeğini, evini, derdini öyle bir karşılıksız paylaşırlar ki, kan kardeşinden, can kardeşinden kat ve kat fazla bir kardeşliğe şahit olunur. Bu konu ile alakalı bir yazım bundan evvel YOYAV Dergisi'nde yayınlanmıştı. Kardeşlik yakınlaşmayı, yardımlaşmayı, karşılıklı saygıyı ve sevgiyi ifade ettiği içindir ki bazı hallerde bu hususu belirtmek için "kardeş gibi" "kardeşten daha yakın" tabirini kullanırız. İki şehrin yakınlığı için kardeş şehirler ilan ederiz. İki devletin kardeşliğinden bahsederken birbiri ile yakınlığını ve yardımlaşmasını kastederiz. Uzun süre beraber olan ve aralarında samimiyet olan kimselere tarih boyunca bir ve beraber olmuş ırklara kardeş gibi deriz.

"Kardeşkanı dökmeyelim. Biz tarih boyunca beraber kardeş gibi yaşadık. Şimdi bize ne oldu da düşman olduk" diye hislerimizi açığa vuruyoruz. "Biz din kardeşiyiz, neyi paylaşamıyoruz" diyerek birlik ve beraberlik arzularımızı dile getiririz. Hatta bazı şeyh efendiler kardeşliği taa Âdem Aleyhisselam'dan başlatır ve bütün insanlar kardeştir diyerek, milletler arasındaki kavgayı önlemek için dünya barışına vurgu yaparlar. Nitekim Şeyh Nazım Kıbrısı hazretleri bir defasında İngiltere veliaht prensi Charles için "biz kardeşiz" tabirini kullandı. Bu sözü kimimiz Charles Müslüman mı oldu? diye sevinirken, kimimiz bir Hıristiyanla nasıl kardeş olunur diye yerindi ve tenkit etti. Hazrete sorunca "biz Âdem Aleyhisselam'ın evlatlarıyız, hepimizin anası Havva, babası Âdem'dir" ifadesi ile Hıristiyanların Müslümanlara düşmanlığını azalttı. Charles'i

İslam'a yakınlaştırdı. Kardeşlik kelimesinin mana derinliğinin ne kadar ehemmiyetli olduğunu hepimize öğretti.

Kardeşlikten bahsederken ahilikten bahsetmemek olur mu? Anadolu'nun bağrından çıkıp esnaflarımızın, ahlakımızın, kardeşliğimizin sembolü olan ahilik, başlı başına bir kitap, bir makale konusudur.

Arabça'da ahi, kardeşim anlamına geldiğini daha evvel ifade etmişim. Eski dilde ise arkadaş, dost, yiğit, cömert anlamındadır. Anadolu'da köylere kadar yayılmış olan ahiliğin esası yardımlaşma ve topluluk düzenini sağlamaktır. Ahilik ahlakının dört temel ilkesi bulunur. Öfkeliyken yumuşak davranmak, güçlü ve üstün iken affetmek, kendisi muhtaç iken başkasına vermek, düşmanı bile affetmek, yıkıcı değil yapıcı olmaktır. Ahilikte yoksullara, düşkünlere yardım etmek için elin açık olması lazım. Yine yoksullara, düşkünlere, konuklara yemek yedirmek, açları doyurmak için sofrasının açık olması gerekir. Böyle yüksek hasletlere sahip kardeşliğin olduğu yerde barış olur, dostluk olur. Maalesef o günler gerilerde kaldı. Artık hiç olmasa bu vatanın evlatları birbirine saygı gösterebilir, ekmeğini paylaşmıyorsa bile sevgisini paylaşsın!

Son yıllarda ve hatta son aylarda Müslümanlar arasındaki kavga, acımadan adam öldürmeler, insanî ve İslamî kardeşliğin olmayışındadır. Bu hali görünce ashâbın kardeşliğinin büyüklüğünü daha iyi anlıyoruz. Bırakın İslam dünyasını, yüz yıllarca bir, beraber olduğumuz, beraber sevinip, beraber üzüldüğümüz, beraber cepheden cepheye koştüğümüz bu vatanın evlatlarının birbirine düşmesi, Milleti İbrahim olduğumuzu unutup Türk, Kürt, Arap diyerek birbirimize silah çekmemizi Allah ve tarih huzurunda hesap veremeyeceğimiz cahillik ve aptallıktan başka bir şey değildir. Allah bize akıl, fikir, basiret versin. Hidayetimizi artırsın. Kardeşliğimizi unutturmasın. Amin. Selam ve dua ile.

Sıradışı Kardeşlik ve Sağlığımız

Dr. Mehmet SILAY

20. Dönem Hatay Milletvekili ve
Yardımcı Derneği Ankara Şube Başkanı

Tevafuk ancak böyle olur. Bir çınar gölgesinde Onunla tanıştım.

Orta yaşlarda bir Lise Fizik öğretmeniydi. Sohbetimiz usul usul başlamıştı. Hekim olduğumuzu ve branşımızı da öğrenince bize sitem dolu bir soru yöneltti. Oysa henüz bir saat bile olmamıştı tanış-biliş olalı. Ama O dertliydi. Uçan kuştan haber bekliyor her aydınlık Onun için bir umut kaynağı olabiliyordu.

– Ne olacak bizim halimiz doktor bey?

– Hangi konuda!

– Siz Ankara’da bulunuyorsunuz, üstelik sağlıklısınız...

– Yani siz Ankara’daki siyasi gelişmeleri mi sormak istiyorsunuz? Yoksa prostat şikayetleriniz falan mı var sayın hocam? Siz biliyorsunuz, bir söz var hani; Kırk yaşından sonra doktorunuzla iyi geçinin! Dediğimde benden başka kimse gülümsemedi. Daha da ciddileştiler.

Bir pot mu kırmıştım.

– Beyler afedersiniz, işin şakası böyle...

Bir espiri ile sohbetin gülüşerek devam edeceğini umut etmiştim. Hiç kimse tebesüm bile etmemişti.

Üstelik Öğretmenin kaşları çatıldı.

– Beyefendi ben bir Diyaliz hastasıyım!

Bu sefer de ben şaşırılmıştım.

– Öyle mi, geçmiş olsun! Fakat hocam çok sağlıklı görünüyorsunuz. Üremili hastanın yüzü solgun olur, kül rengi olur. Maşallah sizin yanaklarınızdan kan damlıyor.

Sözümü kesiyor ve kolunu bana doğru uzatarak:

– Böbreklerim çalışmıyor Bakın bileğimdeki şanta! Nabzımı fark ediyor musunuz?

Bileğine dikkatle uzanıyorum

– Evet hocam, tekrar geçmiş olsun!

– Ben evde peritoneal Diyaliz uyguluyorum kendi kendime.

– Ne zamandan beri efendim?

– Tam on yıl oldu!

– Peki neden Böbrek transplantasyonu ile bu işkenceden kurtulmayı seçmiyorsunuz.

– Olmuyor donör yok, verici bulamıyorum. Böbreğinin birini bana verecek tek insan bulamıyorum.

- Babanız-anneniz sağlıklı mı? Biraderleriniz, birinci derece yakın akrabalarınız?

- Pederi de valideyi de kaybedeli çok oldu. Ama benden küçük iki Kardeşim ve bir ablam var.

- O halde üç imkânınız kapıda hazır Mü'minler kardeşler, üstelik siz hem kardeş hem de Karındaş-sınız.

- Doğru ama nafile,

- Niye nafile olsun hocam.

- Bizimkisi sıradışı kardeşlik. Dünya muhabbeti bütün sorumlulukların üzerine çıktı.

- Niye sıradışı olsun, onlardan alınacak böbrek büyük ihtimalle sorunu çözer. Bu hayati ihtiyacı kardeşlerinize söylediniz mi?

- Söyledik, rica ettik, yalvardık hiç biri de bana bir böbreğini vermeye yanaşmıyor.

- Hocam ne yap yap onları ikna et. Evini, arsana emekli maaşını bağışla.

- Kaç kere teklif ettim, kabul etmediler ve ayrıca benden uzaklaşmaya başladılar.

- Geç kalmasınlar pişmanlık duyabilirler. Nerede kardeşlik hukuku?

- Nasip, dedim ya, bizimkisi sıradışı kardeşlik.

- Üzüldüm, fakat bu dünyanın sonu değil! Yakın akrabalarından alınırsa çok güvenli olurdu. Fakat yabancıdan da olur, yeter ki faktörler ve kan gurubu uyumlu olsun. Bunu denediniz mi?

- Denedim. Bir arkadaşımın kan gurubundan faktörlere kadar yüzde kırkbeş uyumlu idi bünyesi. Ataköy dokuzuncu kısımdaki dairemi sattım. Böbrek nakli gerçekleşti. Ancak beş yıl normal hayatımı yaşayabildim. Sonra vücut bu organı reddetti. Yeniden dayanılmaz diyaliz seansları başladı.

- Hocam, yurtdışında böbrek ve doku nakli nasıl hallediliyorsa bu sorun bizde de çözülür.

- Ben bunu araştırdım. Efendim problemi kökünden çözmek lazım.

- Nasıll!

- Allah hiç kimseyi kardeşine-bacısına muhtaç etmesin.

- Amin!

- Ya Rab! Zeval verme gözüm ile dizime. Muhtaç etme oğlum ile kızıma!

- Amin! Ne güzel dua. Konuya girelim hocam!

- Doktor bey devletin Sağlık Bakanlığı nezdinde bu insanî sorunu çözmesi şart. Türkiye'de yasal

boşluklar bir Diyaliz mafyasının oluşmasına sebep oldu. İnsanların kanı bile paraya tahvil edilmeye başladı.

- Büyük iddia !

- Hayır büyük gerçek, hatta korkunç gerçek!

- O zaman bizi aydınlatın, belki sizin ulaşamadığınız yere biz ulaşabilir ve bir çözüme aracı olabiliriz.

- Efendim, Türkiye'de altmış bin Diyaliz hastası var. Devletin bir hasta için diyalize ödediği aylık 3 bin YTL. Yıllık 36 bin YTL.

60 bin hasta için ödediği 2 trilyon, 160 milyar YTL.

Böbrek naklinde Diyaliz Mafyası hâkim. Eğer öyle olmasa idi. Canlı Donörden -vericiden- akra-ba şartını kaldırır, böbreklerinden birini bir böbrek hastasına veren kişiye ayda sadece 400 YTL. Yılda 4600 YTL teşvik primum vererek problemi büyük ölçüde çözeriz. Yani bir kişinin yıllık diyaliz gideri ile bir kişiye 6 yıl, ayda 400 YTL. vererek işsizliğe de çözüm bulabiliriz.

Başka bir bakış açısıyla olaya yaklaşalım; Tedavisi uluorta süren bir böbrek hastası ortalama 7 yıl yaşar. Bu 7 yıllık diyaliz masrafı ile tam 42 yıl bir kişiye ayda 400 YTL. Maaş verebilirsiniz.

Kadavradan nakle gelince; ölen şahsın yakınlarının defin raporu alınabilmesi için vefat edenin iç organlarının alınıp organ bankasında korunmaya alınması şart koşulmalıdır. Ondan sonra defni zorunlu olmalıdır. Almanya'da böyledir ve bu metotla sorunu çözebilmişler.

Diyaliz Mafyası tarafından halkın çaresizlikten kaynaklanan zaafından yararlanılmış. Bugün yıllardır evraklar üzerinde sahtecilikle sağlıklı insanlardan ve el altından organ ticareti böbrek satın alma devam ediyor.

Ortalama bir hesaplama ile Diyalizin finansal boyutu, ilaçlarla birlikte hem devlete hem de hasta ailesine yıllık astronomik kayba sebep oluyor. Üzüntüsü, acısı ve iş gücü kaybı da cabası.

Doğu komşumuzda da sorun çözülmüş. Donörler sürekli ödülle teşvik edilmiş. İran'da her vericiye ömür boyu asgari ücret ödeniyor. Almanya'da ise ücret Organ bankalarıyla karşılanıyor.

Ancak bu örneklerin ışığında Türkiye'de böbrek hastası kardeşlerimiz Diyaliz Mafyasının elinden kurtarılabilir.

Allah'ın Dergâhında Ruh Taşımaya Lâayık Olan Herkes

Orhan AYDIN

OSTİM Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı

Orta Asya'dan gelip Anadolu topraklarında oluştuğu "kardeşlik kültürü" ile ayakta kalan ve tutunan ve farklılıkların birarada kardeşçe yaşayabildiği bir medeniyet kuran ruhun bugün, "kardeş kavgası" ortasında kalmış, neredeyse kardeşliğin anlamını yitirmiş mirasçılarımız.

Hoşgörmek ve dayanışmak kardeşliğin iki büyük işareti. Farklılıklarına rağmen yan yana durabilmek, ayrılıklara rağmen dayanışabilmek, zayıf olan için birlikte çözüm üretebilmek.

Bu topraklarda doğan, büyüyen ve yüzyıllar boyunca hüküm süren Ahilik, kanbağının ötesinde anlam taşıyan "kardeşlik" felsefesinin somut abidesidir.

Yaşadığı toprakları ve toplumu birlikte "ihya" etmek için örgütlenerek çalışmak, dayanışma kuralları ve kurumları kurmak ve bunu yüksek ahlakla taçlandırarak her anlamda, -maddi ve manevi- kazanç sağlamak; işte ahiliğin ve yükselttiği büyük medeniyetin kilittaşları.

Temel değerler zamanlar üstüdür, yüzyıllar geçse de doğruluklarını yitirmezler. Geçmişten günümüze doğru baktığımızda kardeşlik hissiyatının yaşatıldığı tüm toplumların gelişim gösterdiği bir gerçektir. Ülkemizin başkenti Ankara'da yer alarak son derece önemli sektörlerin gelişiminde rol oynayan Ostimli üreticiler olarak bizler, geçmişin aynasına bakarak "kardeşlik ruhumuzu" yeniden bulmak ve canlandırmak üzere gayret sarfediyoruz. O büyük medeniyetlerin sağlam temellerini oluşturan "ihya" anlayışını bu günün "yerli ve milli sanayi kalkınmasında", "örgütlenerek birlikte çalışmak" anlayışını "katma değeri yüksek üretim yapan sanayi bölgeleri ve sektörel kümelenme yapılanmalarında" ve maneviyatımızı insanî değerlerle donatmaya çalıştığımız "iş ahlakımızda" yaşama ve yaşatma mücadelesi veriyoruz.

Çünkü, "tüm insanlığın kardeş olduğunu" unutarak kardeşlerinin yoksulluğu pahasına ve bu yoksulluk üzerinde kurulmuş bir "kardeş kavgası" senaryosuyla rekabet eden küresel açgözlülüğün yegane düşmanı "yüksek bir ahlakla taçlandırılmış bir kardeş dayanışmasıdır".

Büyük Allah dostu ve Ahiliğin temel taşı Ebul Hasan Harakani hazretlerinin diliyle kardeşlik;

Hak Teâlâ bana öyle bir fikir derdi ki, O'nun bütün mahlûkâtını onda gördüm;

onda kalıp durdum; gece gündüz O'nunla meşgul oldum,

Fikir basirete dönüştü; küstahlık muhabbete dönüştü; heybet vakara dönüştü;

O fikirle O'nun birliğini kavradım ve öyle bir mertebeye ulaştım ki,

fikir hikmete dönüştü, dosdoğru yola ve halka şefkate dönüştü;

O'nun halkına karşı kendimden daha şefkatlisini görmedim:

Keşke bütün halkın yerine ben ölseydim de, halkın ölümü tatması gerekmeseydi...

Keşke bütün halkın hesabını benden sorsaydı da, halkın kıyâmette hesap vermesi gerekmeseydi...

Keşke bütün halkın cezâsını bana çektirseydi de, insanların cehennemi görmeleri gerekmeseydi.

Türkistan'dan Şam kapısına kadar birinin parmağına bir diken batarsa, o diken benim parmağıma batmıştır;

aynı şekilde Türkistan'dan Şam'a kadar birinin ayağı taşa çarpsa, onun acısı benim acımdır;

eğer bir kalpte bir hüznün olsa, o kalp benim kalbimdir;

"Her kim bu eve gelirse ekmeğini verin ve adını/dînini sormayın;

zîra Ulu Allah'ın dergâhında ruh taşımaya lâayık olan herkes,

elbette Ebu'l-Hasan'ın sofrasında ekmek yemeye de lâayıktır."

Bu gün bizim için kardeşlik, ihtiyacı olana sunduğumuz imkân, edindirdiğimiz meslek, yurtsuz kalana açtığımız kapı, yan komşumuza gönderdiğimiz müşteri, duyurduğumuz deneyim, öğrettiğimiz bilgi, tavsiye ettiğimiz güzel davranış, sunduğumuz saygı, paylaştığımız acı ve tüm insanlık adına hissettiğimiz sorumluluktur.

İslam'ın Emrettiği Kardeşliği Anlamak

Recep Dumanlı

MHP Genel Sekreter Yardımcısı

Yüce dinimiz İslam'ın emirlerini ihtiva eden Allah Kelamı Kur'ân-ı Kerim'de kardeş veya kardeşlik kelimeleri pek çok surede yer almaktadır. Bunlara örnek olarak Bakara Suresi, Nisa Suresi, Maide Suresi, En'am Suresi, Yunus Suresi, Tevbe Suresi ve Hud Suresini vermek mümkündür. Bunlara ilave olarak pek çok Surede de kardeşlik ile ilgili ayetler bulunmaktadır.

Hucurat Suresininin 10. Ayetinde mealen “Şüphesiz ki müminler kardeşdir. O halde iki kardeşinizin arasını bulunuz. Allah'tan korkunuz ki merhamete ulaşınız” denilmekte ve İslam'ın temel unsuru olan kardeşlik en güzel şekilde ifade edilmektedir.

O halde Kur'ân'ın emrettiği kardeşliği yerine getirmede bazı kıstaslara uymak, hayat tarzı olarak bunlara dikkat etmek gerekmektedir. İslam kardeşliği kavramı öncelikle İslam'da bir kardeşlik hukuku olduğunu işaret etmektedir. O halde kardeşliğin bizlere yüklediği bazı sorumluluklar da bulunmaktadır. Bu açıdan bakıldığında ilk olarak İslam'da kardeşliğin ne anlama geldiğinin bilinmesi, ikinci olarak ta kardeşlerin birbirleri üzerindeki haklarının statüsünün sağlam temellere bağlanması gerekmektedir.

İslam kardeşliğinin yegane belirleyici ön şartı Kelime-i Təvhittir. Bu ise “Lâ ilāhe illallah Muhammedur'r-Resûlullah” demektir Bu ifadeyi dili ile söyleyen ve kalbiyle de tasdik eden herkes Müslümandır ve diğer Müslümanların da din kardeşidir. Bu anlamda din kardeşliği başlamış durumdadır.

Diğer yandan, bu kardeşliğin sadece sözde kalmaması, fiiliyata da geçirilmesi gereklidir. İşte bu anlamda da Medine'de Muhacir ile Ensar arasında yaşanan kardeşlik ilişkilerini dikkate almak büyük önem taşımaktadır. Kardeşliğin ön plana çıktığı durumlarda başta sevgi olmak üzere insanî pek çok unsurun paylaşılması söz konusudur. Hasta ve bayram ziyaretleri, cenaze ve düğünlere katılarak acı ve mutlulukların paylaşılması, komşu haklarına riayet edilmesi.

Günümüz toplumlarında her ne kadar sosyal ve beşeri ilişkilerde değişik sebeplerle kopmalar veya bu hasletlerden uzaklaşmalar görülse de insanların birbirlerine yardımcı olmaları yerine, birbirinin hukukunu çiğnemeleri haklı görülemez. İslam, kardeşler arasında ruh ve beden bütünlüğü içinde bir kardeşlik öngörmektedir. Bunun temelinde ise beşeri zaafardan uzaklaşma, sevgisizlikten kurtulma yatmaktadır.

Sevgi göstermek veya sevmek, kardeşliğin temel düsturudur. Bu konuda Peygamber Efendimizin (s.a.v.) güzel bir hadisi (Müslim; İman 93, Tirmizi; Sıfatu'l-Kiyame 56) bulunmaktadır. Efendimiz “İman etmedikçe cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe de (gerçek anlamda) iman etmiş olmazsınız.” diyerek İslam kardeşliği açısından birbirimizi sevme mecburiyetimizin olduğunu işaret ederken, cennetin kapısını açan anahtarın da imanın temeli olan sevgiden geçtiğini açıkça ifade etmiştir.

Kardeşimizi Tutup Kaldıralım, Hayırla Yâd Olunmayı Hak Edelim

Prof. Dr. Nesimi YAZICI
A.Ü. İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi

Günümüzden geçmişe baktığımızda, bazı defalar okuduklarımız, gördüklerimiz bizleri sıkır, üzüdür, kederleniriz. Bazı defalar da, gönlümüz sevinç dolar, ferahlık, tatlı bir heyecan hissederiz. Sonra da birincilerin benzerlerinin tekrarlanmamasını, ikincilerin ise yeni örneklerinin artarak devam etmesini diler, hattâ bizlerin de böyle hayırla yâd edilecek durumlara vesile ve vasıta olmamıza imkânlar vermesini Cenâb-ı Hak'tan temennî ve niyaz ederiz.

Bu kısa girişten sonra sözü uzatmadan bakışlarımızı, yurdumuzun bir güzel yöresine, Afyon'a ve Afyon'un da yüz on üç sene öncesine çevirmek istiyoruz. Bakalım âyine-i devrân bize neler gösterecek? Nelere üzüdür, nelerin tekrarını arzulayıp temennî edeceğiz?

İkinci Meşrûtiyet döneminin önemli İslâmî dergilerinden biri olan Beyânü'l-Hak'ın 28 Zilkâde 1329, günümüz takvimiyle 20 Kasım 1911 tarihli 136. sayısında Saraybosnalı Semiz-zâde el-hâc Mehmed Efendi, bir ay kadar kaldığı günümüzün Afyon'u, geçmişin Karahisar-ı Sâhip veya Karahisar-ı Devle'si ile ilgili izlenimlerini anlatıyor Yazımızın bundan sonrasında bize düşen, onun satırlarını nakletmeye çalışmak ve okuyucularımızın, hiç değilse birkaçının, bu anlatımdan kendilerine bir hisse çıkarmalarını dilemektir.

Semiz-zâde el-hâc Mehmed Efendi sözlerine; "Karahisar-ı Sâhip'in Müslüman ahalisinin örnek alınabilecek bazı hallerinden bahsetmek istiyorum" cümlesiyle başlıyor ve şöylece devam ediyor:

"Buraya gelişim İtalyanların Trablusgarb'a haince saldırılarının başladığı zamana tesadüf

etmişti. Yani herkesin mahzun bulunduğu bir sıradaydı. O günlerde bir tiyatro kumpanyası şehre gelmiş, çeşitli gösterilerle halkı eğlendirmek için yetkililerden müsaade istemişti. Vatanın, uzak da olsa, bir parçasının tecavüze uğradığı bir sırada, zevk ve eğlence yerlerinde vakit geçirilecek zaman değildir, diyerek kumpanyaya olumsuz cevap verilmişti. Buna mukabil Cuma günü, Cuma namazı kılınan bütün camilerde din bilgileri, Allah yolunda savaşın önemi, iyilik ve takvada yardımlaşmanın fazîletlerinden bahseden, halkı genelde orduya ve özelde de donanmaya yardıma davet eden vaaz ve nasihatlerde bulunmuşlardı. Bu uyarılar hemen etkisini göstermiş, ciddî bir girişim başlatılarak, bir komisyon kurulmuş, büyük bir olgunluk ve ağır başlılıkla Afyonlular bu kampanyaya katılmış, yardımlarını ulaştırmıştı. Daha sonra memnuniyetle öğrendiğime göre, toplanan yardım oldukça önemli bir meblağa ulaşmıştı.

Göğsü iman ile nurlanmış, kalbi İslâm cevheriyle süslenmiş bir gezgin, bir ziyaretçi için bu belde ne kadar huzur verici, ne safâli bir yerdir. Güzel sesli müezzinler tarafından okunan ezân-ı şerifleri duyduklarında, kollarını sıvayıp abdest alanların çokluğunu ve cemaat-i müslimînin camileri doldurmasını görmek, seyri doyulmaz bir manzara, şükrü ifade aciz kalınacak bir nimettir. Seher vakitlerinde minarelerden yükselen salavât-ı şerifeleğ Yüce Allah'ın birliğine inanmış mü'minleri, ayrı bir vecd haline sokmaktadır."

Mehmed Efendi, Karahisar-ı Sâhip intibalarını anlatmaya devam ediyor:

"Yoncaaltı denilen yerde, bundan yaklaşık olarak iki sene önce meydana gelen yangında

yanan cami ile medresenin arsası yeniden ihya edilmiştir. Burada eskiden olduğu gibi, fakara ve köylülerin hayvanlarını ücretsiz olarak bağlayabilecekleri bir bölüm düzenlenmiş, kalan kısma da dükkânlar ve bir cami inşa edilmiştir. Buranın üst tarafında ise bir kârgîr medrese ve gayet güzel bir cami inşa edilmiştir. Öğrendiğime göre caminin alt tarafının taştan yapılmış sütunlarıyla, üst katın döşemesi için hamiyet sahibi iki kişi yüz adet Osmanlı altın lirası vermişlerdir. Medresenin inşasına ise 36.000 kuruş gitmiş ve bu da devlet hazinesi veya Evkaf İdaresi'nden ödenmiştir.

Sözü edilen yerin üst tarafındaki büyük cami, Karahisar-ı Sâhip'de yaptığı çeşitli faydalı hizmetleri ve hayrî eserleriyle tanınmış bulunan Boğazâde Hacı Ahmed Ağa tarafından 1.500 liranın üstünde, önemli bir meblağ sarfıyla meydana getirilmiştir. Onun bu cömertliği adının –Allah onun gibilerin ömrünü ve sayılarını artırsın– saygıyla anılmasına neden olmuştur.”

Mehmed Efendi sözlerine devamla: “Bu vesileyle Afyon Karahisar'a yaptığı hayırlı hizmetlerle adını, haklı olarak duyurmuş olan diğer bir zattan bahsetmek isterim.” diyor. “Bu kişi kendisi gibi Saraybosnalı olan Kesreli-zâde Emin Ağa merhumdur. Emin Ağa Bosna'dan Karahisar-ı Sâhip'e gelmiş ve burada ticaretle meşgul olmuştur. O cami, medrese, han, hamam yaptırmamış ama, başka bazı çalışmalarıyla bölge halkına örnek olmuş, böylece çevresindekilere büyük faydası dokunmuştur. Bunlardan birkaçını şöylece sıralamak mümkündür: Afyon'un evleri sıkışık ve sokakları dar olduğundan, Emin Ağa şehrin batı tarafında bir tarla satın almış, dönemin Padişah'ının da iradesini aldıktan sonra, akraba ve hemşehrileri ile burada evler inşa ettirmiştir. Böylece ahaliye geniş alanda, saf ve temiz havayı teneffüs etmenin mümkün olduğunu göstermiştir. Şimdi İzmir demiryolu üzerinde bulunan ve Mecidiye adıyla anılmakta olan şehrin bu en şirin mahallesinin başlıca kurucusu odur.

Karahisar-ı Sâhip'de kullanılmış suların aktığı yerler haricinde sebze yetiştirmek ve ağaç dikmek söz konusu değilken, Emin Ağa satın aldığı tarlasına bir kuyu kazdırmıştı. Bu kuyuya demir kovalı bir de dolap yerleştiren ve bir beygirle kuyunun suyunu çıkaran Emin Ağa, böylece hemşehrilerine bir

başka güzel örnek göstermiştir. Şimdi Karahisar-ı Sâhip'in nice tarlalarında su dolapları dönmekte, sebzeler yetiştirilmekte, meyve ağaçları çok çeşitli ve bol meyveler vermekte, bunlardan insanlar kadar, kurt kuş da faydalanmaktadır.

Emin Ağa'nın döneminin Afyonlularına katkılarından biri de, tuz nakliyâtının ucuzlatılmasındaki çabalarıdır. Afyon'da tuzun okkası, nakliyâtın deve kervanlarıyla olduğu sırada bazen üç kuruşa kadar çıkmakta idi. Halbuki Emin Ağa'nın Demiryolu Kumpanyası ile yaptığı kontrat sayesinde, on seneden fazla bir zamandan beri tuzun taşınma ücreti olarak okkasına bir kuruştan fazla ödenmemektedir. Böylece bu işle uğraşan halk zenginleşmiş bulunmaktadır. Emin Ağa'nın Afyon'a hizmetleri arasında bunlar yanında, kurmuş olduğu iki şirketini de hatırlamak gerekecektir. Şirketlerden birisiyle bir un fabrikası, diğeriyle de halı ipliği üreten bir fabrika yaptırılmıştır. Afyonlular daha önce tahıllarını, iki saat uzaktaki adi değirmenlere götürüp, çok büyük zahmetlerle öğüttürüyorlardı. Buna karşılık unları yeterince beyaz olmuyordu. Şimdi yeni un fabrikası sayesinde bu sıkıntılar ortadan kalktığı gibi, “mukaddemâ işsizlikten ellerini kışaklarına sokup sokakları dolaşan amele gürûhu, mezkûr iplik fabrikasında çalışıp büsbütün daha kolay surette idarelerini kazanıyorlar”dı. Nihayet her fani için geçerli olan ölüm gelmiş, elinden geldiği kadar herkese kolaylık göstermeyi ve işsizlere iş bulmayı kendisine prensip edinmiş olan Emin Ağa, ticarethanesinde çalışmakta olduğu sırada bir gün âniden vefat etmiş ve bütün herkesi mahzun bırakmıştı.”

Semiz-zâde Hacı Mehmed Efendi, yazısını: “Ey ölümlere hayat veren Allah'ım, onun kabrini Cennet bahçelerinden bir bahçe kıl” temenni ve duasıyla bitiriyor. Herhalde bizlere düşen de bu güzel temenni ve samimi duaya bütün içtenliğimizle katılmaktır diye düşünmekteyiz. Mevlam hepimize/hepinize, çeşitleri ve şekilleri saymakla bitmeyecek olan, rızasına uygun amellerden yapmayı nasip etsin. Hayır ehli olmayı ve hayırlarımızla anılmayı mümkün kılsın. Unutmayalım ki yapacağımız her hayır, bizim kardeşlerimizi tutup kaldırmamız, hiç değilse kaldırmak için çaba harcamamız demektir. Geriye başka da ne bırakabiliriz, hayırla nasıl yâd edilebiliriz ki?!

Bağışta Kemal Noktası: İ̇sâr

Prof. Dr. Mehmet ÖZDEMİR

A.Ü. İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi

Sözlükte “bir şeyi veya bir kimseyi diğereine üstün tutma, tercih etme” mânâsına gelen İ̇sâr, ahlâk terimi olarak “bir kimsenin, kendisi ihtiyaç içinde bulunsa bile sahip olduğu imkânları başkalarının ihtiyacını karşılamak üzere kullanması, başkasının yararı için fedakârlıkta bulunması” demektir. Bu haliyle İ̇sâr, din kardeşliğinin en ileri derecesini ifade etmektedir. Türkçe’de bu kelimenin karşılığı olarak diğerkâmlık ve özgecilik terimleri kullanılmaktadır. Bir kimsenin cömertlikte İ̇sâr derecesine ulaşabilmesi için ikram ettiği şeye kendisinin fiilen muhtaç durumda bulunması şart değildir; önemli olan, muhtaç olsa dahi başkasını kendisine tercih edebilecek bir ahlâk anlayışına ve irade gücüne sahip bulunmasıdır.

İ̇sârın terim anlamına esas olarak gösterilen Haşr suresinin 9. ayetinde, bütün mal varlıklarını Mekke’de bırakarak Medine’ye göç etmek zorunda kalan Hz. Peygamber’i ve diğere muhacirleri şefkatle kucaklayıp, mal varlıklarını onlarla paylaşmaktan çekinmeyen Medineli müslümanlar (ensar) övgüyle anılmakta, âyette onların şahsında müslüman toplumun bazı temel mânevî ve ahlâkî özelliklerine temas edilmektedir. Buna göre Müslümanlar, öncelikle imanî gönülleri ne yerleştirmişlerdir; ayrıca muhacirler gibi zor durumda kalıp kendi beldelerine gelenleri severler; din kardeşlerine kendilerinden daha fazla imkân sağlanmasından dolayı içlerinde kıskançlık duymazlar; nihayet ihtiyaç içinde olsalar dahi onları kendilerine tercih eder, şahsî menfaatlerinden, zevklerinden fedakârlıkta bulunurlar. Âyetin son kısmında, nefsinin cimrilik eğilimlerinden kendini koruyabilenlere ebedî kurtuluşu kazanacakları müjdelenirken dolaylı olarak İ̇sârın, bu yöndeki psikolojik etkisine de işaret edilmektedir.

Bu âyet münasebetiyle İ̇sâr kavramı tefsirlerde, “âhîret saadetini elde etme arzusuyla başkasının iyiliğini ve mutluluğunu kendine ve kendi zevklerine tercih etmek, başkasının ihtiyacını kendi ihtiyaçlarından daha önde tutmak” şeklinde açıklanıp, bir cömertlik derecesi olarak gösterilmektedir.

Kaynaklarda cömertliğin sehâ, cûd ve îsâr olarak başlıca üç derecesi bulunduğu belirtilir. Buna göre bir kimsenin elindeki imkânların en çok yarısını başkasına ikram etmesine sehâ (sehâvet), çoğunu vermesine cûd, imkânlarının tamamını başkaları için kullanmasına da îsâr denir.

Kur'ân-ı Kerîm'de Hz. Peygamber'in çok yüce bir ahlâka sahip olduğu bildirildiğine göre îsâr, aynı zamanda Resûlullah'ın ahlâkının da bir unsurudur. Ancak diğer erdemli davranışlarda olduğu gibi îsârın da belirtilen ahlâkî değeri kazanabilmesi için maddî veya mânevî bir karşılık beklenmeden sırf Allah rızâsı ve insan sevgisinden dolayı yapılması gerekir. Çünkü iyilik karşılığında teşekkür veya övgü bekleyen kişi cömertlik değil alışveriş yapmış sayılır.

Kaynaklarda, bir kimsenin sıkıntı içinde bulunmasına rağmen imkânlarını başkası için kullanıp nefisini mahrum bırakmasının câiz olup olmadığı hususunda farklı görüşler ileri sürülmüştür. Bir kimsenin elindeki imkânları, kendisini muhtaç duruma düşürme pahasına ihtiyaç sahibi olanlara bağışlaması şüphesiz çok asil bir davranıştır. Ancak hadislerde kişilerden daha ölçülü yani kişinin kendisini ve ailesini ihmal etmeden bir bağışta bulunmaları istenmektedir. Hz. Peygamber, bir kimsenin elindeki imkânların tamamını muhtaçlara verip sonra da başkalarından yardım istemesini kınamıştır (Dârimî, "Zekât", 25). Ayrıca bir müslümanın malının üçte birinden fazlasını vasiyet etmesini yasaklayan hüküm dikkate alınarak (Buhârî, "Vesâyâ", 3; Tirmizî, "Vesâyâ", 1) aile fertlerini maddî sıkıntıyla karşı karşıya bırakacak derecede tasaddukta bulunmanın doğru olmadığı sonucuna varılabilir.

O îsâr nasıl anlamlandırılmalıdır? Günümüz şartlarından hareketle îsârı şu şekilde örneklendirebiliriz:

Deprem, sel, heyelan gibi bir doğal afetler yahut savaş sonucu evlerini barklarını yitiren ve muhtaç duruma düşen kimseler olabilir. Bu gibi olaylar yaşanırken bizim de bir evimizin yahut bir yazlığımızın olduğunu farzedelim. Bizim için her ikisi de birer ihtiyaçtır. Evimizi sürekli kullanırız. Yazlığımızı

da yaz mevsiminde tatil ve dinlenme ihtiyacımızı gidermek üzere değerlendiririz. Bizim kendi ihtiyaçlarımızı karşılamamız için gerekli oldukları halde, evimizin bir odasına muhtaç durumdaki bir kimseyi yerleştirmemiz ya da yazlığımızı, bir muhtaç kişiye tahsis etmemiz birer îsâr örneğidir. Daha basit örnekler de verebiliriz:

Belediye otobüsünde oturmak, ayakta gitmeye tercih edilir. Biz oturuyor iken yanımıza yaklaşan ve bize göre oturmaya daha muhtaç olan birine yerimizi vermemiz de bir îsâr örneğidir.

Îsârın en ileri düzeyi, vatan, millet ve mukaddes değerler uğrunda canı feda etmek, başkaları yaşasın diye kendi canından vazgeçmektir. Bu gibi kimseler, yani mukaddes değerleri, vatani ve milleti uğrunda canlarını feda edenler için şehit denmesi bu sebeptendir. Ve şehitler yine bu sebeple peygamberlerden sonra en yüksek makama layık görülen kimselerdir. Şüphesiz böyle bir îsâr, malla yapılan îsârdan daha faziletlidir.

Uhud Gazvesi'nde İslâm ordusunun geçici olarak bozguna uğradığı sırada bazı müminlerin Hz. Peygamber'in hayatını korumak için kendi hayatlarını ortaya koymaları da can ile îsâr için örnek gösterilir. Bu arada Ebû Talha adlı sahâbînin kendini Resûlullah'a siper etmesi ve onu korurken yaralanması (Müsned, III, 265, 286; Buhârî, "Cihâd", 80, "Menâkıbü'l-ensâr", 18) özverinin en güzel örneklerinden biri olarak anılır.

Îsâr ehli ya da diğerkâm olanlar, çevrelerindeki insanları mutlu gördükçe mutlu olan insanlardır. Onlar, kendi saadetlerini başkalarının sıkıntıları ve felaketleri üzerine kurmak yerine başkalarının sıkıntılarını ve dertlerini paylaşarak huzuru yakarlar. Yaptıkları fedakârlıklarla/bağışlarla bir dertlinin derdine deva bulduğunu, bir açın ve açığın barındığını, bir borçlunun nefes aldığını ve rahatladığını görmek, onların görmek istedikleri yegâne sahnelerdir. Onlar bağışlarıyla bir taraftan kendi iç barışlarına diğer taraftan ülke içi barışa katkı sağlarlar. Bir ülkede îsâr ehli ne kadar çok ise, o ölçüde iç barış güçlü olur.

Kardeşliğin Düşmanı Tefrika Bölgemizde Kol Geziyor

Prof. Dr. Seyfettin ERŞAHİN

A.Ü. İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi

“Toptan Allah’ın ipine sarılın, ayrılmayın. Allah’ın size olan nimetini anın: Düşmandınız, kalplerinizin arasını uzlaştırdı da onun nimeti sayesinde kardeş oldunuz. ...” (Âl-i İmran / 103)

İnsanlığın en kadim coğrafyalarından birinde Orta-doğu’da yaşıyoruz. Elbette burası kıdemine uygun olarak farklı dinlere, kültürlere, medeniyetlere beşiklik yapmıştır. Mazinin bu zenginliklerini, hatıralarını ve yadigârlarını da hala üzerinde taşımaktadır.

Yaklaşık iki asırdır bu coğrafyada akli eren herkes “ne oldu bize?” sorusunu sormaktadır. 20. Yüzyılın başlarından itibaren siyasî hâkimiyet, isterseniz dinî siyasî terminoloji ile ifade edelim, gayrimüslim emperyalistlerin eline geçmiştir. Bu dönemde, önce huzur ve refahın teminatı olan kardeşlik genleri ile oynanmış, bölge, ırklara, kavimlere, kabilelere, aşiretlere, dinlere, mezheplere bölünmüştür. Bir asırdan beri de burada kanlı bir iç savaş yaşamaktadır.

Konuya din nazarından baktığımızda bu coğrafya, bir takım batıl itikatlar olmakla birlikte Hz. Âdem’den beri Tevhid dini, Hz. Muhammed’den (s.a.v.) beri de (7. Yüzyılın başı) Tevhid’in mükemmel hali olan İslam dini ile müşerref olmuştur.

Burada barış ve refahın teminatı, din yani millet anlayışına dayanan sistemdi. Kur’ân-ı Kerim bunu emretmiş, Hz. Muhammed (s.a.v.) ve Müslüman idareler buna göre hareket etmişlerdi. Ancak son asırlarda dost-düşman

anlayışları değişti. Batı “dost”, Doğu “düşman” sırasına kondu. Bu cümleden olarak, ulus devletlere bölünen Müslümanlar, yanı başlarındaki din kardeşlerini “milli düşman” ilan ederken, daha düne kadar varlıklarının en büyük tehdidi olarak düşündükleri Batılıları medeniyette, kültürde, dilde, fikirde dost, hatta efendi kabul ettiler.

Suriyeli Mişel Eflak gibi Arap Baasçıları, “Araplığı” esas alarak bölgenin kadim geleneği millet sistemi yerine, her dinden Arabın katılıp inşa edeceği “Arap Dirilişi”ni öne sürdüler. Bunun benzerlerini Farslarda, Türklerde, Hindularda vb topluluklarda da müşahade etmekteyiz.

Osmanlı Müslüman münevveri ve milli şairimiz Mehmet Akif, 20. Yüzyıl başlarında bu kanlı sahne karşısında şöyle haykırmakta ve uyarıda bulunmaktadır:

Müslümanlık Nerede

‘Kim Müslümanların derdini kendine mal etmezse onlardan değildir.’ Hadis-i Şerif

*Müslümanlık nerde! Bizden geçmiş insanlık bile...
Adem aldatmaksı maksad, aldanan yok, nafile!
Kaç hakiki müslüman gördümse, hep makberdedir;
Müslümanlık, bilmem amma, galiba göklerde;*

*İstemem, dursun o payansız mefahir bir yana...
Gösterin ecdada az çok benzeyen kan bana!
İsterim sizlerde görmek ırkınızdan yadigâr,
Çok değil, ancak necip evlada layık tek şiar.*

*Varsa şayet, söyleyin, bir parçacık insafınız:
Böyle kansız mıydı -haşa-kahraman eslafınız?
Böyle düşmüş müydü herkes ayrılık sevdasına?
Benzeyip şirazesiz bir müşhafın eczasına,*

*Hiç görülmüş müydü olsun kayd-i vahdet tarumar?
Böyle olmuş muydu millet can evinden rahnedar?
Böyle açıklıktan boğazlar mıydı kardeş kardeşi?
Böyle adet miydi bi-përva, yemek insan leşi?*

*İrzımızdır çiğnenen, evladımızdır doğranan...
Hey sıkılmaz, ağlamazsan, bari gülmekten utan! ...
'His' denen devletliden olsaydı halkın behresi:
Paytahtından bugün taşmazdı sarhoş nâresi!*

*Kurt uzaklardan bakar, dalgın görürmüş merkebi.
Saldırmış ansızın yaydan boşanmış ok gibi.
Lakin, aşk olsun ki, aldırılmaz otlarmış eşek,
Sanki tavşanmış gelen, yahut kılıksız köstebek!
Kâr sayarmış bir tutam ot fazla olsun yutmayı...
Hasmı, derken, çullanırmış yutmadan son lokmayı! ...*

*Bu hakikattir bu, şaşmaz, bildiğin üsluba sok:
Halimiz merkeple kurdun aynı, asla farkı yok.
Burnumuzdan tuttu düşman; biz boğaz kaydındayız;
Bir bakın: hala mı hala ihtiras arındayız!*

*Saygısızlık elverir... Bir parça olsun arlanın:
Vakti çoktan geldi, hem geçmektedir arlanmanın!
Davranın haykırmadan nakuş-u izmihaliniz...
Öyle bir buhrana sapmıştır ki, zira, halimiz:*

*Zevke dalmak şöyle dursun, vaktiniz yok mateme!
Davranın zira gülünç olduk bütün bir âleme,
Bekleşirken gökte yüz binlerce ervah, intikam;
Yerde kalmış, na'şa benzer kavm için durmak haram! ...*

*Kahraman ecdadınızdan sizde bir kan yok mudur?
Yoksa, istikbalinizden korkulur, pek korkulur.*

Çare?

Elbette, dünyada her zeminde ve zamanda görüldüğü gibi bu coğrafyada da tefrika olagelmıştır. Bunun üstesinden de istikrarlı, dirayetli adil idare, kuvvetli ordu, sosyal refah ve güçlü mefkure gelmiştir. Başka bir ifade ile bölgenin tarihi genlerine geri dönmesidir. Çaldıran (1514) ve Ridaniye (1517) seferleri ile bu topraklarda “Osmanlı Barışı / PaxOttoman”ı tesis eden Osmanlı sultanı Yavuz Selim, birlik ve kardeşliğin önemini şöyle ifade eder:

*Milletimde ihtilaf u tefrika endişesi,
Kûşe-i kabrimde hattâ bîkarar eyler beni.
İttihadken savlet-i a'dayı def'e çaremiz,
İttihad etmezse millet, dağdar eyler beni.”*

(Milletimde olabilecek ihtilaf ve tefrika endişesi, beni kabrimde bile rahatsız eder. Düşman saldırılarını def etmek için tek çaremiz birlik iken, milletimiz bunu yapmazsa gönlüm yara bere içinde olur.)

Varlığı Sevgiyle Kuşatmanın Adı: Kardeşlik

Prof. Dr. Ali AKYILDIZ

Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

Bütün iyilikleri kanatlarının altında barındıran ne büyümlü bir ifade. Başlıbaşına, tek başına kullanıldığında dahi, etrafa bir sıcaklık ve hoşluk yayar. Başka kavramlarla birlikte kullanıldığında, değişik tadlar ve güzellikler sunar beynimize ve ruhumuza. Nitelediği her olumlu kavramı daha da güzelleştiren ve güçlendiren, olumsuz kavramları ise daha da zemmeden, kınayan harika bir kelime.

Kan kardeşliği, süt kardeşliği, yol kardeşliği, ruh kardeşliği... Hatta din kardeşliği, kavim kardeşliği ve nihayet insanlık ailesine mensup olmaktan kaynaklanan insaniyet kardeşliği... Kardeşlik, aslında insan olmaktır bir bakıma... Kardeşliğe aykırı davranış, insanlık ailesinin dışına çıkmaktır, insanlığa karşı durmaktır, giderek "insan olmamaktır" aslında.

Kötülük nitelemesinde ve kınanmasında da "kardeşlik" kavramı insanoğlunun imdadına koşar: Kardeş kavgası, kardeş kanı, kardeş katli... Edebiyatta, siyasette, felsefede ve güzel sanatların bütün kolalarında kardeşlik kavramının yansımalarını buluruz:

"Yaşamak bir ağaç gibi tek ve hür,

Ve bir orman gibi kardeşçesine" derken şair, kardeşliği birlikte yaşama sanatının harcı olarak önermektedir aslında. Elbette her birey, kendi başına bir değerdir; hak ve özgürlüklerini sonuna kadar kullanacaktır. Ama bireye sunulan imkânların, toplum halinde yaşamının sonucu olduğu unutulmamalıdır. Bireyin toplum içinde özgür olması, "bir ağaç gibi tek ve hür" yaşamasının, "bir orman gibi kardeşçesine yaşanabilmesine" bağlı olduğu vurgulanmaktadır. Öyleyse kardeşlik ruhudur bütün hak ve özgürlüklerin, hatta yaşamının menbaı... Musıkide kardeş Türkülerden söz ederiz, mimaride kardeş yapılardan...

Kardeşlik, aslında hukuka da kaynaklık eder: Kardeş payı... Bu ifade, bütün hukuksal ilişkilerin ve bütün temel hak ve özgürlüklerin kullanımının, bütün hukuksal düzenlemelerin temelini teşkil eden evrensel bir ilkeye dönüşür hukuk literatüründe: Eşitlik.

Gerçekten de hukukta, kaynağını kardeşlik-ten (kardeş payından) alan eşitlik kavramı kadar işlevsel, etkili ve kullanım alanı geniş kavramlar oldukça azdır. Kanun önünde eşitlik, imkan ve fırsat eşitliği... Mutlak eşitlik, nispi eşitlik... Kanun önünde eşitlik, aslında hukuk kurallarının genelliği diyebileceğimiz başka bir temel kavrama yol açar. Hukuk kurallarının genel olması, belli bir kişiye ya da zümreye yasayla ayrıcalık getirilememesi, üstünlük tanınamaması anlamına gelir. Yasaların genelliğinin kişiler bakımından doğurduğu sonuç, kanun önünde eşitlik olarak ifade edilir. Yani devlet kanun çıkartırken, kardeş payı ilkesini gözetir.

Kanunların uygulanmasında da, gerek idare ve gerekse mahkemeler, yine eşitlik ilkesini gözetirler. Aksi takdirde, yasanın genel olması, kişilere ayrıcalık tanımaması, uygulamada eşitsizliklerin doğmasını önleyemez. Örneğin, hukuka aykırı davranışta bulunanlardan bir kısmına yaptırım uygulanırken bir kısmına uygulanmaması, yasayla kurulan eşitlikçi (kardeş payına) dayalı düzenin, yasayı uygulayanın durumuna göre idare tarafından ya da mahkeme tarafından ihlal edilmesi gerekir. Oysa adalet duygusu, herkesin eşit olmasını, menfaatlerin ve külfetlerin, en azından aynı durumda bulunan herkese eşit olarak dağıtılmasını gerektirir. Aksi takdirde, adalet duygusu sarsılır. Oysa, adalet mülkün temelidir. Yani bu tür eşitsiz uygulamalarda aslında sarsılan mülktür ki, o da devlet ve düzen demektir. Artık, eşitliksiz uygulamaların yaygınlaştığı bir toplumda, hukukun temelindeki kardeşlik hukuku sarsılmıştır. Böylesi bir toplumda, kimse kimseye güvenmez olur; herkes herkese kuşkuyla bakar; hukuku eşitlik ilkesini gözetmeksizin uygulayan kamusal makamlar, saygınlıklarını ve giderek meşruiyetlerini kaybederler. Sonuçta, toplumun temelinde yer alan, hukuk düzenine kaynaklık eden kardeşlik hukuku zarar görür. Böylesi bir toplumda barış ve kardeşlikten söz etmek zorlaşır, anlamsızlaşır.

Bir toplumda, kardeşlik hukukuna riayet etmek o toplumda yaşayan her ferдин üzerinde özenle titremesi gereken bir husustur. Ortak yarar, kardeşlik hukukunun devam etmesindedir. Kardeşlik hukukunun, yani eşitliğin, başkalarının hakkına saygının kaybolduğu toplumlarda, toplumsal düzen bozulur

ve hiç kimse güvende olamaz. Ancak kardeşlik hukukuna, yani eşitliğe ve başkalarının haklarına saygı göstermesi gereken asıl kesimler, kamusal yetki kullananlardır. Çünkü, herhangi bir ferдин kardeşlik hukukuna aykırı davranışının toplumsal düzenin bozulmasına olan olumsuz katkısı oldukça sınırlı kalırken, kamusal yetki kullananların, özellikle de idareci mevkiinde ya da adalet dağıtıcı konumda bulunanların eşitlik ilkesine (kardeşlik hukukuna) aykırı davranışları, toplumsal düzeni temelinden sarsar.

Görüldüğü üzere kardeşlik, aslında sadece bir yakın kan bağıının ifadesi olmanın çok ötesinde geniş anlamlar kazanmıştır. Kardeşlik hukuku, eşitlik şeklindeki en temel hukuksal bir ilkenin yanı sıra, başkalarının haklarına saygı, hoşgörü ve insan sevgisine kadar uzanan, sosyal psikoloji ve sosyal düzen içerisinde başka hiçbir kavramla ikame edilemeyecek kadar büyük bir önem kazanmıştır. Bütün insan hakları teorisinin ve toplumdaki kamu düzeninin esasını oluşturan huzur ve sükûnun, dirlik ve düzenin temelinde kardeşlik hukuku yer alır. Nitekim, toplumsal düzeni ifade etmenin en kestirme ve en etkili formülü de “barış ve kardeşlik”tir.

İnsan, bir ağaç gibi tek ve hür yaşamayı, ancak bir orman gibi kardeşçesine yaşayarak toplum içerisinde başarabilir. Toplumun hukuksal temelini kardeşlikten (kardeş payından) türeyen eşitlik ilkesi, birliktelik harcını ise yine kardeşlikten türeyen insan sevgisi oluşturur. Bu sevgi, insanı insan yapar, beşeriyet duygusuna ulaştırır. Bu, artık insanoğlunun ulaşabileceği nihai noktadır. Yunus'ta bu, şöyle ifadesini bulur:

*“Sen sana ne sanırsan
Ayrığa da onu san
Dört kitabın manası
Budur eğer var ise...”*

Kardeşlik, hukukun temeli, toplumsal düzenin yegane harcıdır. Onu hissetmek ve idrak etmek, iyiliklerin ve güzelliklerin başlangıcıdır. Başarmak için, insan olmak için, sevgiyle dolmak için, kamu düzenini sağlamak için, tüm kâinatı sevgiyle kucaklamak için sahip olmamız gereken yegane haslet, kardeşlik duygusudur.

“Kardeşlik” Miadı Dolmayan Bir Kavramdır

Dr. Nazif ÖZTÜRK

Kültür Bakanlığı Eski Müsteşar Yardımcısı

*“Memleket isterim;
Ne başka dert, ne gönülde hasret olsun;
Kardeş kavgasına bir nihayet olsun”*

Cahit Sitki Taranca

“Kardeş” kelimesi Türkçe bir sözcüktür, aynı batında hayat bulan çocukların birbirleriyle ilişkisini belirtmek için ecdadımız tarafından kullanılan “karın–daş” terkininin İstanbul Türkçesi ile ifadesidir. Arapçası “ihve”dir. “Kardeşlik” kavramının bu dildeki karşılığı ise “uhuvvet”tir. “Kardeş” kelimesi; aynı anne–babadan veya bunlardan birinden dünyaya gelenler arasındaki kan bağıını belirtmesinin yanında; aynı sülaleye, kabile veya millete mensup olma, aynı inanç ve değerleri, ortak dünya görüşünü paylaşma gibi benzerlikleri bulunan kişi ya da gruplar arasındaki birlik ve dayanışma ruhunu ifade etmek üzere kullanılan bir tabirdir.

Kardeşlik; bireyler, aileler, topluluklar ve milletler arasındaki birlik, bütünlük ve tesanütü anlatmak amacıyla söylenen, hem geçmiş, hem de geleceği olan, bu manada miadı dolmayan, geçerliliği sonsuza kadar sürecek, kendisine yüklenen misyon, cüssesinin çok üzerinde bulunan sihirli bir kelimedir. Dilimizden düşürmediğimiz “kardeş kardeş”, “kardeşten ileri”, “kardeşçe”, “kardeşlik etmek”, “kardeş payı”, “kardeş şehir” gibi kavramlar ve bu kavramların karşılıkları “kardeş olma”nın ne kadar önemli ve derinlikli bir haslet olduğunu ortaya koymaktadır.

Klasik sözlüklerde “uhuvvet” kelimesi ile aynı kökten gelen “ihve”nin daha çok kan kardeşleri, “ihvâ”nın ise kan bağı olsun veya olmasın aynı inanç ve idealleri paylaşmaktan dolayı aralarında manevî yakınlık bulunan kişileri ifade etmek için kullanıldığı belirtilmektedir.

Semaî dinler, aile, aşiret, nesep, kavim gibi kan bağına dayalı birlik duygularının ve ilişkilerin önemini kabul etmekle birlikte, ilkel şekliyle şahsî veya ırkî çıkarlara yönelik asabiyet kavramının içeriğinde köklü bir değişiklik yaparak; gerçeğin gün ışığına çıkarılması, daha faziletli bir toplum kurulması gibi yüksek hedefler için bir araç olarak değerlendirmiştir. İslâm baştan itibaren inanç birliği etrafında yoğunlaşan manevî kardeşlik duygusunu öne çekmiş, asabiyetten kaynaklanan farklılaşma ve çatışma eğilimlerini yok ederek yerine Kur’ân’ın belirlediği inanç ve değerler birliğine dayalı bir kardeşlik ruhunu koymuştur.

Zemahşerî, "...Hani siz birbirinize düşman kişiler idiniz de O, gönüllerinizi birleştirmişti ve O'nun nimeti sayesinde kardeş kimseler olmuştunuz" (KK, III/103) ayetini açıklarken, Araplar'ın Cahiliye döneminde ihanet ve düşmanlık duygularıyla sürekli savaş halinde olduklarını hatırlatır. Ayetteki "kardeşler" kavramını bu bağlamda "birbirine karşı şefkat duyan, temel noktalarda uzlaşıp anlaşan topluluk" şeklinde açıklar ve bunun "Allah için kardeşlik" olduğunu belirtir.

Medine'ye teşrif eden Allah Resulü(asv), kendisini karşılayan topluluğa, yüksek bir taşın üzerine çıkarak, eliyle hafifçe susmalarını işaret ettikten sonra "ilk" olarak ; "...Birbirinizi sevmek için aranızda selamı yayınız. Birbirinize haset etmeyiniz. Birbirinize hasım olmayınız. Birbirinizin arkasından çekiştirmeyiniz. Ey Allah'ın kulları kardeş olunuz" (Buhârî/Edeeb: 57,58) buyurdu.

Dikkat ediniz ey "Müslümanlar" kardeş olunuz değil, Ey "Allah'ın kulları/insanlar" kardeş olunuz dedi. Yahudiler, Hristiyanlar, Müslümanlar, zenciler, beyazlar, zenginler, yoksullar! Merkezde oturanlar, kenar mahallelerde yaşayanlar! Hiç biriniz büyük, hiç biriniz imtiyazlı, hiç biriniz sahip değilsiniz. Paylaşınız, bölüşünüz, kardeş olunuz! En yüksek ideal budur, duygusunu gönüllere nakşetti.

Etnik, mezhebî ve ideolojik sebeplerle ülkemiz içerisinde ve çevresinde cereyan eden silahlı çatışmalar; bugün her zamankinden daha fazla aldatmayan, aldanmayan tarafların çıkarları ve önceliklerini dikkate alarak tesis edeceğimiz bir "kardeşlik" uygulamasına muhtaç olduğumuzu göstermektedir. Yaşayarak şahit olduğumuz hadiseler; bütün insanların Âdem (asv)'in çocukları olduğu gerçeğini unutmadan en yakın arkadaşımızdan başlayarak mahalle, köy, şehir ve değişik ülkelerde yaşayan bireyler arasında, herkesin insanca yaşama, kendini geliştirme, dilediği gibi inanma ve inancının gereklerini yerine getirme konularında varsa engelleri kaldırarak ortak bir "kardeşlik" hukukunu ikame etmemizin ne kadar da elzem olduğunu ortaya koymaktadır.

Kardeşlik incelik ve rikkat isteyen bir haslettir. Kardeşlik, düşmesin diye tutmaktır. Kardeşlik, bırakmayacağını bilerek dayanmaktır. Kardeşlik öyle bir denizdir ki, dibi bulunmaz. Öyle bir sırdır ki, her gönül kaldırmaz. Öyle özeldir ki, vicdanı olmayan anlamaz. Kardeş dediğin iyi-kötü her anında yanında hissettiğindir. Kardeşlik, incinsen de incitmemektir. Hani insan vardır; üzemezsin, kıramazsın, kıyamazsın, mevcudiyetine şükredersin. Hah işte, o insan kardeşidir.

Bizi kardeş yapan, aradaki kan bağı değil, içerdeki kalptir. Ey taş kesilen kalplerimiz; söyle, ne zaman yumuşayacaksın?

Sokaklarında molotof kokteyli, havaî fişekli, taşlı sopalı yürüyüşlerin; kamu düzenini sağlama adına biber gazı ve tazyikli su ile mukabele eden görevlilerin çıkardığı toz bulutlarının yükseldiği Diyarbakır'ın evladı Cahit Sıtkı Tarancı'nın "Kardeş kavgasına bir nihayet olsun" temennisine bu şehir başta olmak üzere yurdumuzun her tarafında ne zaman kavuşacağız? Bu ülkede Nazım Hikmet'in dizelerinde ifadesini bulan "...bir ağaç gibi tek ve hür ve bir orman gibi kardeşçesine" ne zaman yaşayacağız?

"Ne zaman"lardan ne zaman kurtulacağız? Şairlerimizin özlem ve hasretle dile getirdikleri "kardeş kavgası"dan ne vakit ayrılacağız ve "kardeşçesine" yaşama erginliğine hangi vakitte ulaşacağız? Kanaatimce bunun için düşünce, inanç ve vicdan özgürlüğüne inanmamız, her düşünceye, her inanca saygı göstermemiz ve aramızdaki mesafeleri kısaltmamız gerekmektedir. İnsanları düşüncelelerinden dolayı ya da inançlarından dolayı "ötekileştirmek" asla doğru değildir. Ayrıştırıcı yaklaşımlar bir an önce terk edilmelidir. Her konuda birleştirici, bütünleştirici, uzlaştırıcı, daha çok insanların ortak müştereklerde bir araya gelebildikleri ve kardeşçe yaşayabildikleri anlayışı egemen kılmak ve bu anlayışı yaygınlaştırmak zorundayız.

Kimseyi ayırmadan, ötekileştirmeden kardeşçe barış içinde yaşamayı öğrenmeliyiz; bunun zamanı çoktan geldi ve hatta geçiyor. Etrafımızı saran alev topundan başka türlü kurtulamayız. İnanın bu sanıldığı kadar zor değil. Başarabiliriz; hatta başarmak mecburiyetindeyiz. Temel çıkış noktamız, insanlığa ve insana saygıyla bakmak, saygıyla yaklaşmak, kardeşlik ve barış ortamı içerisinde her konuda en iyiyi, en güzeli yakalama yollarını arayıp bulmak olmalıdır. Ayrıştırıcılıklardan, dışlayıcılıklardan, "bizden değilsin"ci yaklaşımlardan uzaklaşmamız gerektiğini öğrendiğimiz gün, inanın başardığımız gün olacaktır. Yaşadığımız çağ, içinde bulunduğumuz şartlar kurtuluşumuz için kardeş olmamızı gerektirmektedir.

"Ey insanlar kardeş olunuz" çağrısına, bugün her zamankinden daha fazla muhtacız.

Kardeşlik Duygusu

Sabri TANDOĞAN

Danıştay Emekli Üyesi

Yıllardır düşünürüm. Peygamber Efendimizin ve ona aşkla bağlanan ilk Müslümanların, hicretle beraber başlayan tarihin en muhteşem kardeşlik örneği beni hep ürpertir.

Muhacirun, küfürden, cehalet ve kabalıktan, zulümden, baskıdan kaçıp Medine’de kardeş kucağında huzur ve sükûn bulmuşlardır.

Hicretle beraber alçaklık, ihanet, arkadan vurma, yobazlık, iyi güzel ve temiz olana karşı açılan mücadele, yerini bir gül yaprağının üzerindeki çiğ tanesi gibi güzelliklere bırakmıştır.

Hicretle beraber cehalet ve küfrün karanlıkları, aşkın ve imanın nurlarıyla delinmiş, rezillik ve kepezelik yerini, sevgiye, dostluğa, kardeşliğe ve insanıyla, hayvaniyla, bitkisiyle, cemadıyla bütün kâinatı topyekûn kucaklayan ilâhi bir aşka bırakmıştır.

Ensar, Mekke’den gelen Müslüman kardeşlerine evlerini, sofralarını, gönüllerini açtılar. Maddî manevî bütün varlıklarını paylaştılar

Paylaşmak ki, o en güzel olan, tarihte misli görülmemiş örneğini Medine’de yaşadı. Ensar ve muhacirun öyle bir kucaklaştılar ki, hassas insanları, hatırlandıkça her an ağlatabilir.

Medine’nin “Ensar”ın muhaciruna gösterdiği insanlık tarihinde bir eşi daha görülmeyen sevgi, saygı, dostluk, muhabbet ve kardeşlik ile insanlık kültür tarihinin en muhteşem din kardeşliği doğmuştur.

Aslında dünyadaki bütün Müslümanlar birbirleriyle kardeşirler. Yüce Peygamberimiz, “komşusu aç iken tok yatan, bizden değildir” buyuruyor. “veren el, alan elden hayırlıdır” buyuruyor.

Bizler, ihtiyacı olan bir kardeşimize el uzatınca, varoluşumuzun gerçek anlamını yaşarız.

Senelerce evvel, 10 dağcı arkadaş dağa tırmanırlar. Dönüş sırasında tipiye yakalanırlar. Tek sıra halinde ağır ağır yürürler. Tipi nefes kesecek kadar şiddetlenir. En arkadaki dağcının takati kesilir, yere düşer. Yanındaki diğer arkadaş önden gidenlere seslenir. “Yardım edin taşıyalım arkadaş düştü” der. Önden gidenler, dönüp bakarlar, “biz ancak kendimizi kurtarabiliriz” diyerek, yollarına devam ederler. Diğer arkadaşını bırakmak istemez, çaresiz tek başına onu sırtına alır. Yavaş yavaş, düşe kalka yol alır.

Öndekiler arayı epey açmıştır. Gece tipi daha da artarak devam eder. O sırada arkadaşı sırtında ağır ağır yürüyen dağcının ayağı takılır. Ne olduğuna bakar, önden giden arkadaşlarından birinin cesediyle karşılaşır. Yapacak bir şey kalmamıştır. Üzülür. Yine sırtındaki diğer arkadaşıyla yoluna devam eder. Bir müddet sonra yolda diğer arkadaşlarının cesedleri ile karşılaşır.

Tek başlarına kendilerini kurtarmak isteyenlerin hepsi donarak ölmüşlerdir. Arkadaşını sırtına alan dağcı ise birbirlerinin enerjisi ile hayatta kalmayı başarmışlardır. Sabahın ilk ışıkları yeryüzüne vurduğu zaman, yaralı arkadaşına daha sıkı sarılarak yeni bir yaşama şansını yakalamanın ve kurtulmanın güzelliği içindeydiler.

Hayatta hiçbir şey sandığımız gibi değil. Kardeşlik duygusu insanı hayata bağlayan en ulvî duygulardan biridir.

Gerçek iman odur ki, kendisi için istediğini, din kardeşi için de ister.

Her kim din kardeşine yardım ederse, Allah'ta ona yardım eder.

Bütün insanlar, bir vücudun uzvu gibidirler.

Nasıl ki, bir parmağımız kesilirse, bütün vücut ta o acıyı duyar, bir kardeşimiz de bir sıkıntıya düşer olunca onun acısını hepimiz duyabilmeliyiz.

Bir adam yaşıyor. Ölümüne yaklaştığını hissediyor. Çocuklarına son bir hayat dersi vermek istiyor. Üç oğlunu yanına çağırıyor. Her birinin eline bir çita veriyor. Oğlum, bunu kırabilir misiniz? Diyor. Üçü de bir büküşte çitaları kırıyorlar. Sonra üç çitayı bir araya getiriyor ve en küçük oğluna veriyor. "Şimdi bunları kırabilir misin oğlum?" Diyor, küçük oğlu uğraşılıyor, uğraşılıyor kırıyor. Sonra sırayla diğer iki oğluna aynı deneyi yaptırıyor. Onlar da başarılı olamıyor. Çitaları kırıyorlar. İhtiyar baba bu anı beklemektedir.

"İşte yavrularım, eğer birlik olmayıp da tek tek ayrılırsanız, hayat olayları karşısında, böyle birer birer kırılırsınız. Ama beraber olursanız, güçlü olursunuz. Birlikten daima kuvvet doğar, yavrularım" diyor.

Ankara Gazi Lisesinde okuyan genç bir öğrenciydim. Kardeşlik duygusu benliğimi öylesine sarmıştı ki, elime kalemi aldım ve şu şiiri yazdım. Hatırladığım mısraları saygılarımla sunuyorum.

Dokuzuncu Senfoni

*Ben sevgilerin türküsünü söyleyeceğim
Belki şimdi, belki başka bir zaman
Karanlık gönüllere ışık serpeceğim
Sevgilerle dolan bakışlarımdan...*

*Hayatı ben sevdireceğim gayri
Yaşama gücünü yitirmiş insanlara
Ana sütü gibi, duru ve ılık mısralarım
Derman olacak umutsuz kalanlara*

*Sevgisiz ve inançsız yaşayanlara
Önce sevginin tadını öğretmeliyim
Boş ve karanlık kalmış gönüllere
İnançtan, nurlu ağaçlar dikmeliyim.*

*Hepsinin derdini paylaşmaya hazırım.
Ne kadar kederli varsa şu dünyada
Sarmak, sarmak ister onları kollarım
Sıcacıktan, kardeşçe, dostça...*

*Duyuyor, biliyor, inanıyorum ki,
Yaşamak, sevgilerle güzel
El ele tutuşup, ilan edelim
"Aşk gelicek, cümle eksikler biter".*

Engelli Hayatlara Kardeşlik Duygusu ile Yaklaşmak

Saime TOPTAN

Türkiye Özürlüler Eğitim ve Dayanışma Vakfı (ÖZEV) Mütevelli Heyet Başkanı

Kardeşlik, yaşamın güzelliklerini ve acılarını paylaşma, yanında olma, destek verme duygusudur. Kardeşlik, Allah'ın en mükemmel varlık olarak yarattığı insanı yaratandan ötürü sevmektir. Bu nedenle kardeşlik evrensel bir duygudur. Ne kadar güçlü olursak olalım bu duygu ile beslenmeye ihtiyacımız var.

Yaşam sırasında zorlanarlarda bu duygu yoksunluğu, onların yaşam haklarını sınırlandıran en önemli olumsuzluktur. Öğrenme güçlüğü olan çocuklarımızın kardeşlerinin duygularının ne kadar farkındayız? Onlar çoğu zaman çocukluklarını yaşamadan erişkin olurlar. Her zaman engeli ile baş etmeye çalışan kardeşe destek olmak, O'nunla çocukluğunu paylaşırken gelecek kaygısı ile yaşamak, daha çocuk yaşta iken kardeşinin yaşam yükünü omuzlarında ve yüreğinde hissetmek çoğu zaman kendi ruhsal gelişimini de bozar. Bu nedenle öğrenme güçlüğü engeli ile yaşamını sürdüren bireylerin aileleri "annesi, babası, diğer kardeşler" yakın ve uzak çevrenin kardeşlik duygusuna muhtaçtır. Bu duygu empatik düşünme becerisini de içerdiğinden, diğer bireyler bu engel hakkında gereken bilgileri edinerek engelli çocuk sahibi aileye destek olabilirler. Çünkü anne baba, engelli çocuklarına yoğunlaşarak diğer çocuklarını ihmal edebiliyor. Birçok ailede bu durum, engeli olmayan kardeşin zaman içinde önemli sağlık sorunları ile karşılaşmasına sebep olabiliyor. Böyle durumlarda komşular, arkadaşlar, akrabalar ve toplum onlara destek verebilmek için gerekli bilgileri edinerek sorunlarını paylaşabilmelidir.

Hacettepe Üniversitesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü ve Engelsiz Hacettepe Topluluğu'nun geçmiş yıllarda engelli bireylerin kardeşleri ve diğer yakınlarının sorunları ile ilgili olarak gerçekleştirdiği seminerde, "Kardeşim ve Ben" isimli araştırma sonuçlarının toplumla paylaşılması, Türkiye Özürlüler Eğitim ve Dayanışma Vakfı (ÖZEV)'in lise öğrencilerinin katıldığı "Engellinin Arkadaş Gereksinimi" konulu hikâye yarışması, Hüseyin Hüsnü Tekişik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Vakfı ile Türkiye Özürlüler Eğitim ve Dayanışma Vakfı(ÖZEV)'in lise ve üniversite öğrencilerinin katılımı ile düzenlediği hikâye yarışmaları, Türkiye İnsan Kaynakları Vakfı (TİKAV) Mersin ve çevresinde uyguladığı "İçimizdeki Engeller" projesi, toplumsal bilinç yaratma amaçlı çalışmalar olarak kabul edilmektedir.

Kur'an'da pek çok ayet, ihtiyacı olana yardım etmeyi salih amel olarak imanla birlikte ifade eder. Kardeşlik duygusu ile yapılan her türlü davranışın salih amel olarak değerlendirileceği Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.) tarafından defalarca belirtilmiştir. Bu duygu ve davranışlar çok küçük yaşlarda çocuklara kazandırılmalıdır. Onlara örnek olarak ve her fırsatta kardeşlik duygusunu öğütleyerek bu değerli sonuca ulaşabiliriz. Çevremizde yaşayan dezavantajlı bireylerin sorunlarına duyarlı ve kardeşçe bir bakış açısı hem bugünkü yaşamımızı hem de ebedi yaşamımızı güzelleştirecek ve aydınlatacaktır.

Kardeşlik Üzerine

Veli SARITOPRAK

Türk Sanayici ve İş Adamları Vakfı Başkanı

Kardeşi, aynı anne ve babadan dünyaya gelen kişiler olarak biliriz. Bu soy sop kardeşliğinin dışında bir de aynı dine veya aynı dünya görüşüne sahip kişilerin akit yani sözleşme ile kardeşliği söz konusudur ki, bu yazımızda bu tür akit kardeşliği üzerine yorum yapacağız.

İslam dininde kardeşlik tamamen bu sözleşme (akit) yani akide temeline dayanmaktadır. Yüce Allah; Kur'ân-ı Kerim'de şöyle buyuruyor "Müminler ancak kardeşlerdir" İslamiyet tüm Müslümanları gördüğü gibi birbirinin kardeşi olarak telakki etmekte ve kardeşlikte İslam bağına öne çıkarmaktadır. Buna göre yeryüzünün neresinde olursa olsunlar, hangi dili konuşuyor, hangi kavme mensup veya teninin rengi ne olursa olsun bütün Müslümanlar kardeşlerdir.

Kuşkusuz İslam'da kardeşlik akide (akit-sözleşme) temeline oturtulduğu içindir ki, Müslümanların arasını bozacak her türlü suni ayırımlar ve böbürlenmeler de haram kabul edilmiştir. Irk, soy, cins, vs üstünlüğü yerine Allah'tan korkmak, günahtan kaçınmak, sakınmak ve Allah'a yönelmek ve ulaşmak kriterleri getirilmiştir. Böylelikle kardeşler arasında toplumsal kardeşliğin ve ahengin bozulmaması sağlanmıştır. İslam'da, günahtan kaçınmak ve sakınmak, Allah'tan korkmak ve Allah'a yönelmek ve ulaşmak hedeflerine Takva denilmektedir.

Kardeş olmak; arkadaş ve sadık dost olmak, kaderde ve sevinçte beraber olmak demektir. Kardeş olmanın özünde; sevgi, saygı, güven, merhamet, yardımlaşma ve dayanışma yatar. Bunlar olmadan kardeşlikten bahsedilemez. İslam'daki kardeşlik bir yaşam şeklidir. Bir hayat tarzıdır. Özellikle yardımlaşma kardeşliğin temel taşlarından birisidir. Bir Müslüman kardeşine imkânları ölçüsünde yardımcı olmalıdır. Hz. Muhammed (s.a.v.) bir hadisinde; "Zalim de olsa, mazlum da olsa mümin kardeşine yardım et" diye buyurmaktadır.

Bana göre, İslam'da kardeşliği en iyi vurgulayan şu cümledir. "Bir Müslüman kendi için istediğini, arzu ettiğini kardeşi için de istemedikçe, arzu etmedikçe o olgun bir Müslüman değildir." İslam kardeşliği özveri ister. Fedakârlık ister. Sorumluluk ister. İslam kardeşliğinde karşılıksız vermek vardır. İslam kardeşliğinde şan, şöhrat, makam hırsı, hırsızlık, yolsuzluk ve kardeşleri hor görmek, tepeden bakmak, aşağılamak yoktur. Müslümanları gönül bağı ile birbirine bağlayan bu manevi kardeşlik duygularının artarak çoğalması ve tüm İslam âlemini kucaklaması en büyük dileğimizdir.

İnsan İnsanın Kardeşidir

Dr. İbrahim ATEŞ

YOYAV Genel Başkanı

Beşeriyetin babası Hz. Âdem (a.s.), anası da Hz. Havva validemizdir. İnsanların tamamı da onların çocukları ve torunlarıdır. Veda Hutbesi'nde: "... Hepiniz Âdem'in (çocukları)siniz..." buyuran Hz. Peygamber (s.a.v.) bu gerçeğe işaret etmiştir.

Kutsal Kitabımız Kur'ân-ı Kerîm'in Nisa Suresi'nin: "Ey insanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan ve ondan da eşini yaratan ve ikisinden birçok erkekler ve kadınlar üretilen yayan Rabbinizden sakının..." mealindeki 1. ayeti ile Hucurât Suresi'nin: "Ey insanlar! Doğrusu biz sizi bir erkekle bir dişiden yarattık..." mealindeki 13. ayetinde beyan buyurulduğu üzere, insanların tümünün tek kişiden olup, biri erkek, diğeri dişi olan iki kişiden yaratılıp yayıldıkları muhakkaktır.

A'raf Suresi'nin: "Ey Âdemoğulları!.." diye başlayan 26. ve 31. ayetlerindeki hitaptan da, insanların tamamının Adem'in çocukları oldukları anlaşılmaktadır.

İnsanların tamamı Hz. Âdem'in çocukları olduklarına göre, O'nun evlat ve ahfâdı (torunları) da birbirinin kardeşidir. Dolayısıyla insanlar arasında en eski ve en kapsamlı bağ, kardeşlik bağıdır. Hangi ırk, hangi millet, hangi dil ve hangi dinden olursa olsun, insan olma yönünden hepsi de kardeş ve akrabadırlar. Bu bakımdan aralarında bir fark yoktur. Bir de aynı ana-babadan dünyaya gelen ana-baba bir kardeşler vardır Bu arada aynı anadan süt emen süt kardeşler vardır.

Öte yandan aynı dininin mensubu olan insanlar arasında din kardeşliği vardır. Dolayısıyla Müslümanlar arasında insan kardeşliği yanında bir de iman kardeşliği vardır. Hucurât Suresi'nin: "Müminler ancak kardeşler..." diyen 10. ayeti ile: "Mümin mümin kardeşidir..." diyen hadîs-i şerîf bu gerçeği dile getirmektedir

Rahmet yüklü evrensel mesajlarıyla gönülleri aydınlatan sevgili Peygamberimiz (s.a.v.)'in, asırlar öncesinden dile getirdiği kardeşlik ilkeleri günümüze ışık tutmaktadır:

"Müslüman, Müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez, onu düşmana teslim etmez. Kim din kardeşinin bir ihtiyacını giderirse, Allah da onun ihtiyacını giderir. Kim bir Müslümanın bir sıkıntısını giderirse, Allah da onun kıyamet sıkıntılarında birini giderir. Kim bir Müslümanın kusurunu örterse Allah da kıyamet günü onun kusurunu örter."

Tabii bu hadîs-i şerîfte dikkatimize getirilen kardeşlik, sadece dilden dökülen kuru sözlerden ibaret değildir. Kardeşlik, gönülden gönüle uzanan ve yürekleri birbirine bağlayan ülfet ve samimiyet köprüsüdür. Kardeşlik, yağmurun getirdiği rahmet gibi birbirimize

rahmet olmaktır. Gariplere, kimsesizlere, yetimlere ve öksüzlere yürekten “kardeşim!” diyebilmektir. Kardeşlik, fırtınalı denizlerde sığınılacak en güvenli limandır. Zor zamanlarda, gönül alıcı bir sözle mütebessim bir çehre sunabilmektir kardeşlik.

Kardeşlik, birlik ve beraberliği zedeleyecek her türlü olumsuzluktan kaçınmaktır. Efendimiz (s.a.v.)’in ifadesiyle, birbirimize muhabbet, merhamet ve şefkat gösterme hususunda tek bir vücut olabilmektir.

Kardeşin, ayağına batan dikende dahî kardeşin derdiyle dertlenebilmektir. Türlü sıkıntılarla karşılaştığımız şu fâni dünyada, hep birlikte iki cihan saadetine koşabilmektir.

Kardeşlik, kardeşin hakkına riayet etmek ve saygınlığına gölge düşürmemektir. Kardeşin hakkına riayet ise, sevgili Peygamberimiz (s.a.v.)’in şu prensipleri doğrultusunda hareket etmektir:

“Sizden biriniz kendisi için istediğini mümin kardeşi için de istemedikçe gerçek manada iman etmiş olamaz.”

“Müslüman kardeşini hakir görmesi kişiye kötülük olarak yeter. Her müslümanın kanı, malı ve onuru müslümana haramdır.”

“Birbirinize buğuz etmeyin, birbirinize haset etmeyin, birbirinize arka çevirmeyin; ey Allah’ın kulları! Kardeşler olun. Bir Müslümana, üç günden fazla (din) kardeşi ile dargın durması helâl olmaz.”

Yüce Rabbimizin: “Mü’minler ancak kardeşler. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin...” emri gereği yıkıcı değil yapıcı olmalıyız. Ayrıştırıcı değil, birleştirici olmalıyız. Fitneyi değil, ıslahı esas almamız. Bizi biz yapan değerlere sınıksız sarılarak birliğimizi ve dirliğimizi korumalıyız.

Arz edilen esaslara uyulmadığı için eşlerin ve kardeşlerin birbirine saldırdığı, aynı ülke vatandaşlarının ve aynı dinin mensubu olanların birbirinin canına kıydığı, ebeveynin evladını, evladın ebeveynini katlettiği bir dünyada yaşıyoruz. Gün geçmiyor ki, bu türden bir haberi duymuş olmayalım. Her gün gazete sütunlarında okuduğumuz ve televizyon ekranlarında izlediğimiz kardeşler, eşler ve diğer yakınlar arasında sudan sebeplerle meydana gelen dövüş, kavga ve saldırılarda nice canlara kıyıldığını ve incir çekirdeğini doldurmayacak eften püften bahanelerle iblisin iğvasına uyarak oluk oluk kanların akıtıldığını görüyor ve üzülmüyoruz.

Bu hâl, bireyler arasında meydana gelen münferit olaylar olmakla da kalmıyor. Kabileler,

kavimler, topluluklar, toplumlar ve ülkeler arasında da meydana gelip, yüz binlerce ve milyonlarca masum insanın katline yol açıyor. Bu duruma tanık olan bizler, ister istemez Hz. Âdem (a.s.)’in oğulları Kabil ile Hâbil arasındaki kavga ve katil hâdisesini hatırlayıp, insanlık tarihinde ilk defa vuku bulan bu hazin hâdiseyi dikkatimize getiren Maide Suresi’nin aşağıdaki 27-31. ayetlerinin meallerini dikkatle ve ibretle okuyup, daha sonra meydana gelen kavgalarda öldürülen insanların tümünün günahının bir mislinin kardeşini katleden Kabil’e de yazılacağını düşünüp üzülmüyoruz:

“Onlara, Âdem’in iki oğlunun haberini gerçek olarak anlat: Hani birer kurban takdim etmişlerdi de birisinden kabul edilmiş, diğerinden ise kabul edilmemişti. (Kurbanı kabul edilmeyen kardeş, kıskançlık yüzünden), ‘Andolsun seni öldüreceğim’ dedi. Diğer de ‘Allah ancak takva sahiplerinden kabul eder’ dedi (ve ekledi).” (Maide, 27)

“Andolsun ki sen, öldürmek için bana elini uzatsan (bile) ben sana, öldürmek için el uzatacağım değilim. Ben, âlemlerin Rabbi olan Allah’tan korkarım.” (Maide, 28)

“Ben istiyorum ki, sen, hem benim günahımı hem de kendi günahını yüklenip ateşe atılacaklardan olasın; zalimlerin cezası işte budur.” (Maide, 29)

“Nihayet nefsi onu, kardeşini öldürmeye itti ve onu öldürdü: bu yüzden de kaybedenlerden oldu.” (Maide, 30)

“Derken Allah, kardeşinin cesedini nasıl gömeceğini ona göstermek için yeri eşeleyeyen bir karga gönderdi. (Katil kardeş) ‘Yazıklar olsun bana! Şu karga kadar da olamadım mı ki, kardeşimin cesedini gömeyim’ dedi ve ettiğine yanarlardan oldu.” (Maide, 31)

Âdem’in oğulları arasında meydana gelen bu elim ve hazin hâdisi anlatılarak kardeş katili olmanın vahâmeti dikkatimize getirildikten sonra haksız yere bir insanı öldürmenin bütün insanları öldürmek gibi kötülük olduğunu beyan eden 32. ayetin mealı de şöyledir:

“İşte bu yüzden ki İsrailoğullarına şöyle yazmıştık: Kim, bir cana veya yeryüzünde bozgunculuk çıkarmaya karşılık olmaksızın (haksız yere) bir cana kıyarsa bütün insanları öldürmüş gibi olur. Her kim bir canı kurtarırsa bütün insanları kurtarmış gibi olur. Peygamberlerimiz onlara apaçık deliller getirdiler, ama bundan sonra da onlardan çoğu yine yeryüzünde aşırı gitmektedirler.”

Bu ayet-i kerime ile aynı surenin 34. ayetinin incelendiğinde de anlaşılacağı üzere İslam, bir insanın haksız yere öldürülmesini bütün insanların öldürülmesi gibi telakki ederek öldürme olayını “insanlık suçu” saymış, silahlı eşkiyalığı da, halkın huzur ve sükûnunu kaçırdığı ve düzeni bozduğu için devlete karşı (Allah ve Resûlüne karşı) işlenmiş büyük bir suç olarak görmüş ve karşılığında ağır cezalar koymuştur.

Maide Suresi'nin meali arz edilen 32. ayetinde sözü geçen İsrailoğulları tarih boyunca dünyada savaşlar, ihtilaller, çeşitli para oyunları ve entrikalar çıkarmış, bu gibi olaylarda büyük rol oynamış, milyonlarca canın ve hesapsız servetin zayi olmasına sebep olmuşlardır.

Aslında Araplarla Yahudiler amca çocuklarıdır. Ancak İsrail'in 1948 yılından bu yana Filistinlilere yaptığı saldırılarla verdiği can ve mal ziyatı herkesin malumudur. Her gün, her ay özellikle de Ramazan aylarında biz bu sistematik soykırım girişimine tanık oluyoruz. Özellikle bu yıl Ramazan ayında yaptığı son saldırısında Gazze'nin büyük bir kısmını yerle bir eden İsrail'in yaptığı maddî tahribatın 8 milyar dolara ve meydana getirdiği can kaybının da 2 bin 155'e ulaştığını biliyoruz. Bu tabloya tanık olan dünya, ölenlere Filistinli oldukları için hiç sesini çıkarmıyor. Tabii dünyayı suçlamak, batıyı suçlamak işin en kolay tarafıdır. Dünya susarken, batı susarken maalesef İslam dünyası da seyrediyor. Ondan sonra diyoruz ki, batı niye susuyor? Batıyı bırakalım, onlardan önce biz susuyoruz. Biz birbirimizle ilgilenip, Filistinli kardeşlerimizi sahiplenmezsek diğerleri sahiplenir mi?

Bundan da vahim olanı, müslümanın Müslüman canına kıymasıdır. Bakıyorsunuz bir adam, üzerine kilolarca bombayı bağlıyor, gidiyor bir camide, mescitte ibadet edenlerin ya da bir türbede dua edenlerin içinde patlatıyor. Ondan sonra dönüp Müslüman olduğunu iddia ederek, cihad ettiğini söylüyor ve Müslüman kardeşlerini katlediyor. Ortadoğu'nun her karışında şu anda kan akıyor. Ne kadar acıdır ki akan kan, Müslüman kanıdır. Daha da acıdır ki kan akıtan, Filistin'deki hariç, yine müslümandır. Oysa Müslüman Müslümanın katili değil, koruyanı olmalıdır. Çünkü Müslüman müslümanın kardeşidir. Ona ihanet etmez, yalan söylemez ve onu sahipsiz bırakmaz. Müslümanın her şeyi, malı, ırzı ve kanı müslümana haramdır. Kur'ân-ı Kerim'in emri ortada iken, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in hayat pratiği ve tavsiyeleri bu kadar açıkken, İslam coğ-

rafyasının ve Müslümanların bu gün yaşadıklarını izah etmek, akılla ve vicdanla mümkün değildir.

Günümüzde İslam coğrafyasında onlarca cemaat ve örgüt çatışma hâlinde. İnsanlar öldürülüyor, cinayetler işleniyor, çocuklar, kadınlar katlediliyorlar. Cinneti hatırlatan bir psikolojik savrulma yaşanıyor. Kimin, kimin adına iş yaptığı belli değil.

Aslında Hz. Peygamber (s.a.v.)'in yüzyıllarca önce ifade ettiği “Herc” yaşanıyor. İleride herc yaşanacak diye haber veriyor Hz. Peygamber (s.a.v.). Sahabe soruyor nedir bu herc? Efendimiz (s.a.v.) şöyle cevap veriyor: “Öldürme! Öldürme! Öldüren niye öldürdüğünü, öldürülen niye öldürdüğünü bilmeyecek!” Yaşanan bu değil mi?

İslam adına hareket ettiğini iddia eden birçok grup var. Hangisinin nerede durduğu belli değil. Neyi ölçü aldıkları da. Yargısız infazlar yaşanıyor. İslam coğrafyasında haset, kin ve acımasızlık kol geziyor. Müslümanlar birbirleriyle çatışıyorlar. Bu arada da Filistin ve Gazze'de çocuklar katlediliyor. Sessiz kalınıyor.

Aynı kitap ve aynı peygambere inanarak yola çıkanlar neden bu kadar ayrışıyorlar? Cevap belli aslında. Ayrışıyorlar. Çünkü günümüz Müslümanlarının çoğu Kur'ân-ı Kerim, Hz. Peygamber (s.a.v.) ve sahabe paydasında değil, liderler paydasında bir araya geliyorlar. Liderleri, üstadları, hocaları, imamaları, mürşitleri etrafında toplanıyorlar. Aslında sıkıntı oluşturmaması gereken bu husus, ne yazık ki birliğin sağlanmasına katkıda bulunmuyor. Onun için de sözümüz bir değil, çözümlerimiz bir değil, gücümüz bir değil, endişelerimiz bir değil, hassasiyetlerimiz bir değil, enerjimiz bir değil.

Şunu büyük bir memnuniyetle ifade etmek isteriz ki, İslam coğrafyasında bugün İslam'ı, dinin ruhuna en uygun yaşayanlar Anadolu'daki insanlarımızdır. İnsanımız; bütün tahribatlara ve bozma teşebbüslerine rağmen Kur'ân-ı Kerim ve Hz. Peygamber (s.a.v.) paydasının etrafında odaklanma hassasiyetini henüz yitirmemişlerdir. Tasavvufa saygılıdır, tasavvuf büyüklerine sevgi beslemektedirler, mezheplere ve mezhep âlimlerine bağlıdır. Bağnaz değildirler. İnsanları dışlamamaktadırlar. Acımasız değillerdir. Karşıdakine tahammül gösterirler. Din kardeşliği kavramı henüz mezhep ve meşrep kardeşliğinden öndedir. Sünnete bağlıdır. Zira onların mayalarında maneviyat, hamurlarında hakkaniyet, içlerinde ihlâs ve samimiyet vardır.

Cumhuriyeti Kuran ve Koruyanlara Şükran

29 Ekim, milletçe mutlu olduğumuz millî bayramlarımızdan biridir. Bu gün Cumhuriyetimizin kuruluşunun 91. yıldönümü ve Cumhuriyet Bayramı coşku ile kutlanmakta ve Cumhuriyeti kuranlarla koruyanlar şükranla anılmaktadır. Ülke genelinde gerçekleştirilen programlar, yediden yetmiş'e tüm vatandaşların sevinç ve saadetine vesile olmaktadır.

Her yıl Cumhuriyet Bayramını düzenlediği kutlama programına katılan mensupları ve dostları ile birlikte coşku ile kutlamayı gelenek hâline getiren YOYAV, bu yıl da anlamlı bir kutlama programı tertipledi. 29 Ekim 2014 Çarşamba günü Vakfın Genel Merkez binasındaki toplantı salonunda 60 kişinin katılımıyla gerçekleştirilen programda duygulu dakikalar yaşandı. Saat 13.30'da saygı duruşu ve İstiklâl Marşı ile başlayan programda Cumhuriyeti kuranlarla koruyanların ruhları için Kur'ân-ı Kerim tilâvet edildi ve okunan hatm-i şeriflerin duası yapılarak sevabı ruhlarına armağan edildi.

Cumhuriyetin estirdiği haz ve huzur havası ile getirdiği güzel-liklerin dile getirildiği programda davetlilerin bayramlarını kutlayıp katılımlarından dolayı teşekkürlerini ileten YOYAV Genel Başkanı Dr.

İbrahim Ateş, yaptığı selamlama konuşmasında şu cümlelere yer verdi:

"Kıymetli konuklar, değerli dostlar, basınımızın güzîde temsilcileri!

Cumhuriyetimizin 91. yıldönümü ile Cumhuriyet Bayramını sizlerle birlikte kutlamanın sevinç ve saadeti için seçkin heyetinizi sevgi ve saygı ile selamlıyor, bayramınızı en içten duygularıyla kutluyor, sağlık ve saadette daim olmanızı diliyorum.

Cumhuriyeti kuran ve koruyanlarla bu güzel bayramı bizlere yaşatanları hürmet ve muhabbetle anıyorum. Biz YOYAV'lılar, büyüklerimizi sevip saymayı ve eserlerine sahip çıkıp gözümüz gibi korumayı görev bilen vefakâr insanlarız. Üzerinde yaşadığımız cennet vatanımızı bizlere emanet ve

Toplantıya katılan davetlilerden bir grup.

Dr. İbrahim Ateş, hatim duasını yaparken

armağan eden o insanları gönülleri-
mizde yaşatıp, hatıralarını hafızalar-
ımıza nakşederek canlı tutmanın ve
nesilden nesile aktarmanın gayreti
içindeyiz. Bu inanç ve anlayışla bu-
gün burada onların manevî huzurunda
saygı ile durmakta ve ruhlarına
rahmet dilemekteyiz.

Cumhuriyetimizin 91. yıldönü-
münü kutladığımız bugün, Cum-
huriyeti kuranlara bir kere daha
gönülden ve samimî şükranlarımızı
sunuyor, Cumhuriyetimizin ilelebet
payidar, Cumhuriyete sahip çıkan
yüce milletimizin dünya ve ahirette bahtiyar olma-
larını temenni ediyorum.

Bağımsızlık ve özgürlüğümüzle gerçekleştirdi-
ğimiz gelişmeyi ve erdiğimiz ileri seviyeyi, ülkemizi
düşman işgalinden kurtarıp, Cumhuriyeti kuran bü-
yüklerimize borçluyuz. Onlar için ne yapsak azdır.
Onlara Allah'tan rahmet ve mağfiret diliyor, ruhla-
rının şâd, mekânlarının cennet ve makamlarının
yüce olmasını niyaz ediyorum.

Bu anlamlı toplantımıza teşrif ederek bizimle
birlikte olma inceliğini gösteren yüce heyetinize
takdir ve teşekkürlerimizi sunarak, Cumhuriyet
Bayramınızı gönülden kutluyor, yaşadığınız her gü-

nün bir bayram sevinci içinde geçmesini diliyorum.

Bayramınız kutlu, yaşantınız mutlu ve gelece-
ğiniz umutlu olsun diyorum.”

Dr. Ateş'ten sonra kürsüye gelen YOYAV Onur
Kurulu Üyelerinden N. Yücel Mutlu ile Mütevelli
Heyet Üyelerinden M. Yahya Efe yaptıkları konuş-
malarda Cumhuriyeti kuranlara milletçe medyûn-
u şükran olduğumuzu ifade ederek toplantıya katı-
lanların bayramını kutladılar.

Yapılan konuşmalardan sonra, YOYAV'ın şu-
urlu şairi Faruk Oray'ın, bugün için yazıp okuduğu
“Şükran Doluyuz” başlıklı şiiri törene renk kattı.

Tören, sunulan ikramın alınmasıyla noktalandı.

N. Yücel Mutlu

M. Yahya Efe

Faruk Oray

Âşûrâ Gününün Güzellikleri

Haftada 7, yılda 365 gün olduğu herkes tarafından bilinmektedir. Tabii haftayı oluşturan günlerden beherinin bir adı olduğu gibi, zarf olduğu iş ve olaylar da vardır. Dolayısıyla birer zaman dilimi olmaları itibariyle birbirinin aynı olmakla beraber ad ve içerikleri bakımından farklıdırlar. Keza mevsimlere göre muttasıf oldukları uzunluk-kısalık, sıcaklık-soğukluk gibi özellikler bakımından da farklılık arz ederler. Bu arada sahne oldukları önemli olaylara göre de diğerlerinden temâyüz ettikleri farklılıklar da vardır. Mesela Hz. Peygamber (s.a.v.)'in doğduğu, Kur'ân-ı Kerîm'in indirilmeye başladığı, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in huzûr-u Hak'da ağırlandığı (Miraç Kandili), Hz. Musa (a.s.)'nin Firavun'un, Hz. İbrahim (a.s.)'in Nemrud'un zulmünden kurtulduğu gün, Bedir zaferinin kazanıldığı, Mekke'nin, Kudüs'ün, İstanbul'un fethedildiği ve cennet vatanımızın düşman işgalinden kurtulduğu gün gibi önemli olaylara zarf olan günler, diğerlerine göre daha anlamlıdırlar. Bu günlerden biri de âşûrâ günüdür.

İnsanların saadet ve selametine vesîle olan bunlar ve benzeri gün ve gecelerin yıl dönümleri dolayısıyla kutlama toplantıları tertipleyip mensupları ile dostlarını motive edecek programlar gerçekleştiren YOYAV, 3 Kasım 2014 Pazartesi günü saat 13.30'da manalı ve muhtevalı bir toplantı tertipledi. Hz. Hüseyin (r.a.) başta olmak üzere Kербela şehitlerinin ruhlarına ithafen okunan hatm-i şeriflerin duasını yapıp, sevabını ruhlarına armağan eden Dr. İbrahim Ateş, yaptığı konuşmada şunları söyledi:

"Geçmişî şanlı, gönlü imanlı, dili Kur'ânlı olan kıymetli konuklar, bakışları basiretli, yaklaşımları yürekli ve davranışları dirayetli olmasını dilediğim değerli dostlar, atalarına saygılı, büyüklerine bağlı olduğuna inandığım sevgili kardeşlerim, basınımızın güzîde temsilcileri!

Kutsal kitabımız Kur'ân-ı Kerîm'de kıymet verilen dört aydan biri olan Muharrem ayının 10. (Âşûrâ) gününde siz kıymetli konuklarımızla bir araya gelip, başta Bedir, Uhud, Kербela ve Çanakkale şehitleri

Dr. İbrahim Ateş, hatim duasını yaparken

Hatim duasına katılanlardan bir grup.

Toplantıya katılanlardan bir grup.

Dr. İbrahim Ateş

olmak üzere din, iman, Kur'ân ve vatan uğruna canlarını seve seve feda eden tüm şehitlerimizi rahmet ve mağfiretle anarak ruhlarına rahmet dilemenin mutluluğu içinde seçkin heyetinizi sevgi ve saygı ile selamlıyor, toplantımıza teşrif ederek bizleri onurlandırmanızın haz ve huzuru içinde hepimize hürmet ve muhabbetlerimizi arz ederek hoş geldiniz diyorum.

Kıymetli konuklar!

Ebediyete intikal eden insanlar için yapılacak en değerli iş, onları rahmet ve mağfiretle anarak ruhlarına rahmet dilemek ve okunan hatm-i şeriflerle Fatiha-i şerifelerin sevabını ruhlarına armağan etmektir. Bu gerçeğin bilincinde olan YOYAV, hayatta olanlara Kur'ân öğretmeyi, ebediyete göçenleri de tilâvet-i Kur'ân ve hayırlı dua ile yâd etmeyi ilke edinmiştir. Bu ilke istikâmetinde çaba ve çalışmalarını sürdürerek bugüne kadar binlerce insana Kur'ân öğretmiş ve binlerce hatm-i şerifi de rahmet-i Rahmân'a göçen büyüklerinin ruhlarına armağan etmiştir.

Bu cümleden olarak bu yıl 8-20 Ocak 2014 tarihleri arasında düzenlediği Mevlid Kandili umresine katılanların 12 Ocak 2014 Pazar gününü Pazartesi gününe bağlayan gece, yatsı namazından sonra toplu halde Mescid-i Nebevî'nin kible duvarı önünde, Kubbe-i Hadra karşısında tertiplenen Mevlid Kandili programına katılmalarını sağlamış ve Hz. Peygamber (s.a.v.) için okunan 165 hatm-i şerifi doğum günü hediyesi olarak ruh-u Resûlullah'a arz etmiştir. Keza Kutlu Doğum Haftası'nda da okuttuğu çok sayıda hatm-i şerifi Efendimiz (s.a.v.)'e arz etmiştir.

5 gün önce bu salonda 29 Ekim 2014 Çarşamba günü, Cumhuriyetin 91. yıldönümü dolayısıyla düzenlediği kutlama programında da Cumhuriyeti kuranlarla koruyanlar için okuttuğu hatm-i şeriflerle ruhlarının şâd, mekânlarının cennet ve makamları-

nın yüce olması niyazında bulunmuştur. Bugün teşrifinizle taçlandığı 10 Muharrem Âşûrâ günü programı vesilesi ile ilk İslam şehidi Hz. Sümeyye (R.Anha) validemizle şehitlerin efendisi Hz. Hamza (r.a.) ve cennet gençlerinin efendisi Hz. Hüseyin (r.a.) ile tüm şehidler için okunan hatm-i şeriflerin sevabını ruhlarına armağan etmektedir.

10 Kasım'da Atatürk'ü 10 hatimle anmayı güzel bir gelenek haline getirmiş olan Vakkıfımızın bu yıl okuttuğu 10 hatm-i şerifi, 7 gün sonra 10 Kasım günü, 76. ölüm yıldönümünde Atatürk'ün ruhuna armağan edecektir. 24 Kasım Öğretmenler günü dolayısıyla ebediyete intikal eden öğretmenler için okutacağı hatm-i şerifleri de onların ruhlarına bağışlayacaktır.

22 yıldır organize ettiği Yoksullarla Dayanışma Haftası'nda davasına destek veren dostları ile haftanın etkinliklerine katılan kuruluşların mensuplarının yakınlarından ebediyete intikal edenler için okutmakta olduğu 250 hatm-i şerifin duasını 15 Aralık 2014 Pazartesi günü bu salonda yaparak sevabını ruhlarına bağışlayacaktır. Milli şairimiz Mehmet Akif Ersoy'u da ölümünün 78. yıldönümü dolayısıyla 27 Aralık 2014 Cumartesi günü düzenleyeceği anma toplantısında ruhu için okutacağı hatm-i şeriflerle anacaktır.

10 Muharrem'in yıl dönümünü yâd ve şehitlerin ruhlarını şâd etmek için bugün bir kere daha bir araya geldiğimiz 10 Muharrem (Âşûrâ) günü, insanlık tarihinde önemli olaylara sahne olan müstesnâ bir gündür. Hz. Peygamber (s.a.v.)'in değer verip ibadet ve ta'atla geçirilmesini tavsiye ettiği kıymetli bir gün olduğu gibi, Hz. Hüseyin (r.a.) ile bazı yakınlarının Kerbela'da şehit oldukları unutulmaz bir hüznün günüdür. Beşeriyetin babası Hz. Âdem (a.s.)'in yaratıldığı, cennete girdiği ve tevbesinin kabul edildiği, arşın, kürsünün, göklerin, yerin,

güneşin, ayın, yıldızların ve cennetin yaratıldığı gün olduğu rivayet edilen bu gün bazı peygamberlerin maruz kaldıkları sıkıntılarla hasımlarının hisimlerinden kurtuldukları bir gündür. Bu itibarla Müslümanların Allah Teâlâ'ya şükrettikleri bir gün olmasının yanında, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in torunu Hz. Hüseyin (r.a.) ile diğer Kербela şehitlerini hürmet ve muhabbetle anıp ruhlarına rahmet diledikleri, onları şehit eden zâlimlerle, günümüzde benzeri zâlimâne davranışlarda bulunarak Müslümanları birbirine kırdıran cânîleri nefretle andıkları bir gündür.

Sözüm ona Müslüman geçinen bazı basîretsiz insanların, Kurban bayramında ve böyle müstesnâ bir günde bile Müslümanların canlarına kıyıp kan akıtmaları, günümüz Müslümanlarının müptelâ oldukları en büyük musîbetlerden biridir. Suriye'de, Mısır'da, Irak'ta, Yemen'de, Libya'da, Afganistan'da, Pakistan'da ve benzeri birçok yerde yaşanan yürekler acısı kanlı olaylar, İslam dünyasının yüz karasıdır. Bu elîm ve vahim hâdiselerden biri de IŞİD'in Kobani'yi kuşatmasını bahane ederek 6-7 Ekim tarihlerinde ülkemizde yapılan saldırılarla meydana getirilen yakma-yıkma-yağma ve 43 vatandaşın canına kıyım vahşetidir. Bu acıyı milletimize ve memleketimize yaşatanların yaptıkları yanlarına kalmamalı, haklarında yasal işlemler mutlaka yapılmalı ve hak ettikleri cezalara çarptırılmalıdır.

Kıymetli konuklar!

Bugünkü birlikteliğimize vesîle olan âşûrâ günü, Allah Teâlâ'nın öteden beri darda ve zorda kalan bazı peygamberlerle Hak dostlarını kurtarıp selâmete erdirdiğine dair bilgileri, konu ile ilgili kitaplarda okumuş veya bu hususu anlatan din bilginlerinden duymuşuzdur. Örneğin Hz. Nuh (a.s.)'un tufandan kurtulması, Hz. Yakup (a.s.)'in oğluna kavuşması, Hz. Eyyüp (a.s.)'ün hastalıktan kurtulması, Hz. Yunus (a.s.)'ün balığın karnından çıkması, Hz. İsa (a.s.)'nin göğe kaldırılması, Hz. Musa (a.s.)'nin ve kavminin Firavun'dan kurtulması ve Firavun'un denizde boğulması hep âşûrâ günü olduğu nakledilmektedir. Ayrıca Allah Teâlâ birçok duaları âşûrâ gününde kabul buyurmuştur.

Hz. Peygamber (s.a.v.) Mekte'de iken âşûrâ orucunu tutmuş ve: "Âşûrâ günü orucunun, bir önceki yılın günahlarına keffâret olmasını Allah'tan umarım" sözleri ile bu orucun tutulmasını tavsiye etmiştir.

Ramazan orucu farz kılındıktan sonra âşûrâ orucunu tutmaya devam eden sevgili Peygamberimiz (s.a.v.): "Ramazan orucundan sonra en faziletli oruç Allah'ın ayı olan Muharrem ayında tutulan âşûrâ orucudur" buyurmuştur.

Âşûrâ günü ile ilgili hadîs-i şeriflerden birinin meali de şöyledir:

"Âşûrâ günü zerre kadar sadaka veren kimseye, Allah Teâlâ Uhud Dağı kadar sevap verir."

Âşûrâ günü, oruç tutmak, namaz kılmak, Kur'an okumak ve sadaka vermek gibi ibadet ve ta'atlarla geçirilip dua ve niyazda bulunulmalıdır. Öte yandan Hz. Hüseyin (r.a.) ile yakınlarının Kербela'da şehit olmalarını anarak ruhlarına rahmet dileğinde bulunulmalıdır. Bu günü matem havasına dönüştürerek kişilerin kendilerini zincirlerle dövmeleri ve feryad-ü figan etmeleri doğru değildir.

Bu gün aynı zamanda Hz. Ömer (r.a.)'in de şehâdetinin yıldönümüdür. Dolayısıyla bugünde yapılması gereken iş, az önce bizim yaptığımız gibi Hz. Ömer (r.a.), Hz. Hüseyin (r.a.) ve Kербela şehitleri başta olmak üzere tüm şehitler için Kur'an-ı Kerîm okuyup ruhlarına rahmet dilemektir.

Muharrem ayında misafirleri ile mensuplarına aşure tatlısı ikram etmeyi güzel bir gelenek haline getiren YOYAV, bu yıl birincisi bugün, ikincisi 10 Kasım, üçüncüsü 15 Kasım, dördüncüsü 17 Kasım, beşincisi 24 Kasım, altıncısı 6 Aralık, yedincisi de 15 Aralık günleri olmak üzere 7 defa aşure ikramını programına almıştır.

Şimdi sizleri ikramımızı almak üzere aşağıdaki salona davet ediyor ve afiyet olsun diyorum."

Toplantı, davetlilere Vakıf üyelerinden Mahinur Öz ile Mefkure Uğurlu'nun ikramı olan pide ve aşure tatlısının sunulması ile noktalandı.

Toplantı sonrası yapılan ikram.

10 Kasım'da 10 Hatim

Dr. İbrahim Ateş

Atatürk'ü, ölüm yıldönümü olan 10 Kasım günlerinde 10 hatimle anmayı ilke edinen YOYAV, geleneği bozmadı. Atatürk'ü ölümünün 76. Yıldönümü olan 10 Kasım 2014 Pazartesi günü ruhuna ithafen okuttuğu 10 hatm-i şerif ile andı. Bu konuda örnek bir uygulama

başlatarak bir ilke daha imza atan YOYAV, önceki yıllarda olduğu gibi bu yıl da Atatürk'ün ruhu için okuttuğu 10 hatm-i şerifin duasını 10 Kasım günü yaptırıp sevabını ruhuna rahmet dileyerek armağan etti.

10 Kasım 2014 Pazartesi günü bazı mensupları ve dostları ile Vakıftan burs alan öğrencilerin katılımıyla gerçekleştirilen anma programında öğrencilere Atatürk'ün örnek kişiliği ile önemli özellikleri hakkında özet bilgiler veren YOYAV Genel Başkanı Dr. İbrahim Ateş, okunan hatm-i şeriflerin duasını yaparak, ruhunun şâd, mekânının cennet ve makamının yüce olması niyazında bulundu.

Dr. Ateş, yaptığı yönlendirici konuşmada şu cümlelere yer verdi:

“Sevgili öğrenciler!

Bugün ölümünün 76.yıldönümünde bir kere daha manevî huzurunda bulunup rahmet ve mağfiyetle anarak ruhuna rahmet dilediğimiz Atatürk, çok çalışan, çok okuyan, çok düşünen büyük bir insandı. Okuduğu kitapların sayısı 3977'ye ulaşmıştı.

Okuyanı sever, öğrenene değer verirdi. Dolayısıyla O'nu çok sevdiğinize inandığım siz sevgili öğrencilerimizin de çok çalışmanızı, çok okumanızı ve başarılı olmanızı diliyorum. Sözlerimi bu inanç ve anlayışla yazdığım bir dörtlüğü sizlerle paylaşarak noktalamak istiyorum:

*Atatürk'ü seven okur,
Beynini bilgi ile dokur.
Büyükleri örnek alır,
Cehalete meydan okur.”*

Programın hitamında öğrencilere Kasım ayı bursları verildi ve pide, ayran ve aşure tatlısından oluşan öğle yemeği ikram edildi.

Böylesine güzel ve örnek bir programa katılmaktan duydukları memnuniyeti ifade eden konuklar, tanık oldukları tablo ile teneffüs ettikleri sevgi ve saygı havasının ülke genelinde yaygın hale getirilmesi temennisinde bulunarak, programı gerçekleştiren YOYAV yetkililerine takdir ve teşekkürlerini ilettiler.

Toplantıya katılanlardan bir grup.